

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Konsolideeritud
majandusaasta aruanne 2023

MTÜ EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA
KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE 2023

MITTETULUNDUSÜHINGUTE JA
SIHTASUTUSTE REGISTRIKOD
AADRESS

80004733
TOOM-KOOLI 17
TALLINN 10130

TELEFON

6 040 060

FAX

6 040 061

ELEKTRONPOSTI AADRESS

koda@koda.ee

KODULEHEKÜLJE AADRESS

www.koda.ee

MAJANDUSAASTA ALGUS

01.01.2023

MAJANDUSAASTA LÕPP

31.12.2023

JUHATUSE ESIMEES

TOOMAS LUMAN

JUHATUSE ASEESIMEHED

VÄINO KALDOJA
OLIVER VÄÄRTNÕU

JUHATUSE LIIKMED

VELJO IPITS

ALO TAMM

ANDRES HEINVER

RUTH OLTJER

JANEK POHLA

MARGUS RINK

RISTO MÄEOTS

NEINAR SELI

FELIKS MÄGUS

RAIVO VASNU

EVE TOOTS

GUNNAR KRAFT

PEADIREKTOR

MAIT PALTS

AUDIITOR

KPMG Baltics OÜ

Sisukord

Tegevusaruanne.....	4
Raamatupidamise aastaaruanne.....	37
Konsolideeritud bilanss.....	37
Konsolideeritud tulemiaruanne	38
Konsolideeritud rahavoogude-,netovara muutuste aruanne	39
Raamatupidamise aastaaruande lisad	40
Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamiselused	40
Lisa 2. Raha ja pangakontod.....	45
Lisa 3. Lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud	45
Lisa 4. Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	46
Lisa 5. Tütarettevõtja aktsiad	46
Lisa 6. Materiaalse põhivara liikumine.....	47
Lisa 7. Immateriaalne põhivara.....	47
Lisa 8. Kasutusrent.....	48
Lisa 9. Lühiajalised kohustised	48
Lisa 10. Maksukohustused	49
Lisa 11. Netovara	49
Lisa 12. Tingimuslikud kohustised	50
Lisa 13. Müügitulu tegevusalade ja geograafiliste piirkondade lõikes	50
Lisa 14. Liikme- ja sisseastumismaksud	51
Lisa 15. Muud tegevustulud.....	51
Lisa 16. Mitmesugused tegevuskulud	51
Lisa 17. Tööjõukulud.....	52
Lisa 18. Kaubanduskoja konsolideerimata finantsinformatsioon.....	52
Lisa 19. Tehingud seotud osapooltega	56
Juhatuse allkirjad 2023. aasta majandusaasta aruandele	58
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	59

Tegevusaruanne

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi ka Koda) on vabatahtliku liikmeskonnaga ettevõtjate esindusorganisatsioon, mille missiooniks on ettevõtluse edendamine Eestis ettevõtjasõbraliku majanduskeskkonna arendamise ning praktiliste teenuste osutamise kaudu.

Kaubanduskoda on mõjukaim, vanim ja suurim ettevõtjate esindusorganisatsioon Eestis, millel on hea rahvusvaheline maine.

Kaubanduskoda on võrdne partner valitsusele Eesti majanduspoliitilise keskkonna kujundamisel.

Kaubanduskoja juhatus koosneb 15 liikmest. 2023. aasta üldkoosolekul 15. juuni 2023. a. valiti kaubanduskojale 15-liikmeline juhatus järgnevas 4 aastaks. 2023. aastal pidas kaubanduskoja juhatus kokku 6 koosolekut.

2023. aastal oli kaubanduskoja keskmine töötajate arv 34 (2022: 34) ning tütarettevõttes Eesti Konjunkturiinstituut AS (EKI) 15 (2022: 16) töötajat.

2023. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 577 767 (2022: 1 427 646) eurot.

Finantssuhtarvud	2023	2022
Müügitulu (€)	1 012 358	989 165
Käibe kasv (%)	2,34%	-0,14%
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	2,85	3,18

Suhtarvude arvutamisel kasutatud valemid:

Käibe kasv (%) = (müügitulu 2023 - müügitulu 2022) / müügitulu 2022 * 100

Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (kordades) = käibevara / lühiajalised kohustused

KAUBANDUSKOJA LIIKMESKOND

2023. aasta 31. detsembri seisuga oli kaubanduskojal 3524 liiget. 2023. aastal astus liikmeks 252 uut ning välja arvati 269 liiget.

Liikmesettevõtete jagunemine tegevusalade kaupa

Tööstus – 24,4%
Kaubandus – 27,1%
sh – hulgikaubandus – 74,6%
- jaekaubandus – 14,91%
- mootorsõidukid ja -kütus – 10,42%
Ehitus – 8,0%
Transport, info ja side – 8,4%
IT – 3,7%
Kinnisvara – 2,2%
Pangandus, kindlustus – 1,8%
Põllumajandus ja kalapüük – 1,7%
Hotellid, restoranid, turism – 1,7%
Muu – 21%

Liikmesettevõtete jagunemine piirkonniti

Tallinn – 54%
Harju-, Rapla- ja Järvamaa – 18%
Jõgeva-, Põlva-, Tartu-, Võru- ja Valgamaa – 14%
Pärnu- ja Viljandimaa – 6%
Ida- ja Lääne-Virumaa – 5%
Lääne-, Saare- ja Hiiumaa – 3%

Liikmesettevõtete jagunemine nende suuruse (töötajate arvu) järgi

1-9 töötajat – 51%
10-49 töötajat – 32%
50-249 töötajat – 13%
250 ja enam töötajat – 3%
Toetajaliikmed – 1%

KAUBANDUSKOJA AKTIIVNE ROLL LIIKMETE HUVIDE ESINDAMISEL

Põhikirja kohaselt on koja üheks olulisemaks eesmärgiks esindada oma liikmete huve Eesti majanduspoliitika kujundamisel ning osaleda ettepanekute esitamises seadusandluse täiustamiseks.

2023. aastal töötasime läbi rohkem kui 7500 lehekülge õigusloomega seotud materjale ning esitasime ministriumitele, riigikogule ning teistele riigiasutustele 198 kirjalikku arvamust eelnõude, väljatöötamiskavatsuste, tegevuskavade ja muude dokumentide kohta. Lisaks tegime ettepanekuid olemasolevate õigusaktide muutmiseks ja täiendamiseks. Koja esindajad osalesid ka erinevate töögruppide koosseisus. Lisaks tegime ülevaateid ettevõtete jaoks kõige olulisematest seadusemuudatustest.

Ülevaade 2023. aasta olulisematest tegevustest ja teemadest:

- Ettevõtlusorganisatsioonid nõudsid valitsuselt tegevusi, mis ei halvendaks Eesti ettevõtete konkurentsivõimet
- Tegime ettepaneku tõsta auditi ja ülevaatuse piirmäärasid
- Saatsime uuele valitsusele oma ettepanekud koalitsioonileppe kohta
- Tegime ettepaneku vähendada avaliku sektori töötajate arvu
- Koda ei toeta automaksu
- Tegime ettepaneku tõsta tervise edendamisega seotud kulude maksuvaba piirmäära 250 euronis kvartalis
- Tegime ettepaneku tõsta välislahetuse päevarahade maksuvaba piirmäära
- Iganädalase puhkeaja regulatsiooni tuleks muuta Euroopa Kohtu otsuse tõttu
- Muutuvtunni kokkulepete reegleid tuleb muuta leebemaks ja paindlikumaks
- Koda on skeptiline hilinenud maksete määruse ettepaneku osas
- E-arvete kasutuselevõtu soodustamisel seaduse abil tuleb arvestada väikeettevõtete kulude kasvuga
- Töövõit: ettevõtted ei pea FOKA registrisse kandma tuhandeid uusi seadmeid
- Töövõit: tööandjal on võimalus maksta ka haigestunud rasedale töötajale sotsiaalmaksuvabalt haigushüvitist
- Toetame muudatust, mis lubab pikalt haigel töötajal haiguslehe ajal osaliselt töötada
- Sisserände piirarvu jaotamine valdkondade lõikes ei lahenda tegelikku probleemi
- Seisime vastu ebavajaliku konkurentsijärelevamenetluse loomisele
- Koja arvates ei oleks Eesti pidanud loobuma 2025. aasta EXPOL osalemisest
- Koda palus loobuda keskkonnatasude tõstmisest 2024. aastal
- Olime vastu riigilõivumäärade kiirkorras tõstmisele
- Kliimaseaduse väljatöötamiskavatsus on liiga üldine
- Koda ei toetanud regulaarsete dividendide tulumaksu tõstmist
- Olime vastu majutusteenuste käibemaksumäära tõstmisele 22 protsendini
- Toetame teekasutustasu tõstmist saastavamate veoautode osas
- Tegime ettepaneku loobuda krediitiasutuse avansiliste maksetega seotud muudatustest
- Väärtuspõhiste riigihangete korraldamine on samm õiges suunas

- Koda on plaanitava jäätmereformi osas kriitiline
- Roheväidete direktiiv on vajalik rohepesu vähendamiseks, kuid vajab veel mitmeid täiendusi
- Plaanitav kaupade parandamiskohustus peaks olema selgemini ja konkreetsemalt sõnastatud
- Probleemsete äriühingute asutamise piiramise tingimused peavad olema seaduses konkreetsetl kirjas
- Ukraina abistamiseks tehtud annetused võiksid ka 2024. aastal olla tulumaksuvabad
- 2 töövõitu seoses pakendite aruandlusega
- Töölepingu lõpetamise protsess töötaja töövõime vähenemise tõttu ei vaja muutmist
- Töölasest rikkumisest teavitaja kaitse seadus peab tagama kaitse ka pahatahtliku teavitamise eest
- Varjumiskohad ja varjumise korraldus vajavad selgemaid reegleid
- Kehtestada ei tohiks nõuet, mida praktikas pole ettevõttel võimalik täita
- Toetame 1- ja 2-sendiste euromüntide ümardamisreegleid
- Saavutasime 4 töövõitu pakendite valdkonnas
- Riigil tuleks elutähtsa teenuse osutajale pakkuda ka toetavaid meetmeid
- Koda toetab riigi plaani kaotada paberil ostukviitungite väljastamise kohustus
- Tööturustatistika uus raamistik ei tohi suurendada ettevõtete halduskoormust
- Viisade ja elamislubadega seotud menetluspraktikat ja infosüsteeme tuleb muuta kasutajamugavamaks
- Koja ettepanekul muudeti ettevõtetele leebemaks elektri varustuskindluse tagamist soodustava toetusmeetme tingimusi
- Koda on vastu sõidukite kõnniteel peatamise keelule veose laadimise eesmärgil
- Põlevmaterjalide ja ohtlike ainete ladustamise tuleohutusnõuded peaksid sisaldama piirkoguseid ja kitsendusi ettevõtetele
- Koja töövõit: Kagu-Eesti ettevõtluse arengutoetust saab kasutada ka välisturu müügi- ja turundustegevuse jaoks
- Avaldasime toetust muudatustele, mis vähendavad väärismetalltoodetega seotud ettevõtete halduskoormust
- Koda ei pidanud põhjendatuks tõsta toidu- ja veterinaarjärelevalve tasu kuni 85 protsendi võrra
- Koda toetab Euroopa Komisjoni plaani kehtestada ühtne tulumaksusüsteem väike- ja keskmise suurusega ettevõtete peakontoritele
- Üleilmse miinimumtulumaksu nõudeid tuleks hakata täitma siis, kui rahvusvahelised suunised on paigas
- Koda esitas mitmeid ettepanekuid plaanitava mikrovalifikatsiooniõppe regulatsiooni kohta
- Toetame Euroopa Komisjoni ettepanekut, mis vähendaks piiriüleselt tegutsevate ettevõtete koormust
- Eelnõusid ei tohi menetleda turbokiirusel
- Eesti seisukohtade kaitsmine ELi õigusloomes peab muutuma läbipaistvamaks

Ettevõtlusorganisatsioonid nõudsid valitsuselt tegevusi, mis ei halvendaks Eesti ettevõtete konkurentsivõimet

Koda pöördus oktoobris koos 33 ettevõtlusorganisatsiooniga valitsuse poole, et majanduslanguses ei võetaks vastu Eesti ettevõtete konkurentsivõimet halvendavaid otsuseid. Näiteks töömeeste pöördumises välja, et praeguses olukorras ei ole mõistlik kehtestada uusi makse või tõsta olemasolevaid makse, mida ei ole õigusaktidesse sisse kirjutatud. Mõistame riigi soovi liikuda riigieelarve tasakaalu poole, kuid see eesmärk ei tohi olla ülimuslik. Samuti töömeeste välja, et Eesti iseseisva kaitsevõime hoidmise kõrval peab riigi prioriteet olema ettevõtluskeskkonna konkurentsivõime parandamine või vähemalt selle säilitamine. 2023. aasta lõpus kinnitas rahandusminister, et praeguses majanduslanguse olukorras ei ole mõistlik kehtestada uusi makse.

Tegime ettepaneku tõsta auditi ja ülevaatuse piirmäärasid

Mai lõpus pöördusime rahandusministeeriumi poole ettepanekuga tõsta auditi ja ülevaatuse piirmäärasid, mis on püsinud muutumatuna alates 2016. aastast. Piirmäärade tõstmine aitaks vähendada raamatupidamiskohustuslaste kulusid ja töökoormust. Rahandusministeerium on lubanud koja ettepaneku ellu viia. Vastav seaduseelnõu valmib 2024. aasta alguses ning esialgse plaani kohaselt peaksid uued auditi ja ülevaatuse piirmäärad hakkama kehtima 2024. aasta majandusaasta aruande osas.

Saatsime uuele valitsusele oma ettepanekud koalitsioonileppe kohta

Aprillis saatsime uuele valitsusele oma kommentaarid ning ettepanekud seoses valitsusliidu koalitsioonileppe elluviimisega aastateks 2023-2027. Peamiselt puudutasime maksupoliitika teemat. Näiteks töömeeste välja, et maksumuudatusi ei tohi teha kiirustades ning mõjuanalüüsita. Lisaks rõhutasime, et enne uute maksude kehtestamist või maksumäärade tõstmist tuleb teha kõik, et kokku oleks kogutud siiani kehtestatud maksud ning kasutataks kõiki meetmeid avaliku sektori kulude vähendamiseks, mis ei puuduta otseselt primaarsete avalike teenuste osutamist.

Tegime ettepaneku vähendada avaliku sektori töötajate arvu

Koda tegi septembri alguses rahandusministeeriumile ettepaneku vähendada töötajate arvu nendes avaliku sektori organisatsioonides, mis tegelevad poliitika kujundamise, administreerimise, haldamise, toetuste jagamise ja järelevalvega. Eelkõige pidasime selliste organisatsioonide all silmas ministeeriume, erinevaid ameteid ja inspeksioone, toetuste jagamisega tegelevaid organisatsioone ning sotsiaalkindlustusfonde. Meie ettepaneku kohaselt võiks 2024. aastal vähendada eelpool nimetatud organisatsioonides töötavate inimeste arvu 10 protsendi võrra ning 2025. aastal samuti 10 protsendi võrra. Muudatuste eesmärk oli muuta avaliku sektori tööd efektiivsemaks ning vähendada riigieelarve kulusid.

Koda ei toeta automaksu kehtestamist

Andsime oktoobris rahandusministeeriumile teada, et koda ei toeta praeguses majanduslanguse olukorras ühegi uue maksu, sh mootorsõidukimaksu kehtestamist. Esitasime ka mitmeid ettepanekuid eelnõu muutmiseks, kui ministeerium soovib automaksu ikkagi kehtestada. Näiteks tegime ettepaneku jätta eelnõust välja punkt, mis sätestab sõiduki vanusest sõltuva aastamaksu ja registreerimistasu eraisikute puhul. Koja hinnangul ei ole

selline erisus kooskõlas saastaja maksab põhimõttega. Lisaks tegime ettepaneku muuta eelnõud selliselt, et automaksu tuleks tasuda üksnes nende Eesti liiklusregistrisse kantud sõidukite pealt, mis on aktiivses kasutuses ja millel on kehtiv liikluskindlustus ning maksustamisperiood oleks seotud liikluskindlustuse kehtivusega. 2023. aasta lõpuks ei jõudnud automaksu eelnõu riigikokku.

Tegime ettepaneku tõsta tervise edendamiseks seotud kulude maksuvaba piirmäära 250 euron

2023. aasta märtsis tegime nii rahandusministeeriumile kui ka sotsiaalministeeriumile ettepaneku tõsta töötaja tervise edendamiseks tehtavate kulutuste maksuvaba piirmäära praeguselt 100 eurolt 250 euron

Tegime ettepaneku tõsta välislähetuse päevarahade maksuvaba piirmäära

Märtsi lõpus tegime koos Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooni, Eesti Tööandjate Keskliidu ja Eesti Ehitusettevõtjate Liiduga ettepaneku uuendada välislähetuse päevaraha maksuvaba piirmäära regulatsiooni, mis on püsinud muutumatuna juba 2016. aastast. Tegime ettepaneku tõsta välislähetuse päevarahade maksuvaba piirmäära esimese 15 päeva eest kuni 75 euron

Iganädalase puhkeaja regulatsiooni tuleks muuta Euroopa Kohtu otsuse tõttu

Koda tegi novembri lõpus majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumile ettepaneku muuta töölepingu seaduses sätestatud iganädalase puhkeaja regulatsiooni sõnastust selliselt, et graafikuga töötaja igapäevane järjestikune puhkeaeg koos iganädalase järjestikuse puhkeajaga peab olema vähemalt 36 tundi ja teistel töötajatel vähemalt 48 tundi. Ettepanek on tingitud Euroopa Kohtu lahendist, mille kohaselt leidis kohus, et iganädalasele puhkeajale tuleb lisada ka igapäevane puhkeaeg. See tähendab, et uue tõlgenduse kohaselt tuleb Eestis graafikuga töötajale anda kord nädalas katkematut puhkeajaga varasema 36 tunni asemel 47 tundi ning muude töötajate osas varasema 48 tunni asemel vähemalt 59 tundi. Seega pikeneb töölepinguseaduse muudatuseta katkematu puhkeaeg igapäevase puhkeaja ehk 11 tunni võrra ning paljud tööandjad peavad olemasolevad töögraafikud ringi tegema. Koja ettepanekut ei võetud arvesse ning tööinspeksioon on kinnitanud, et töögraafikud peavad olema uue tõlgendusega kooskõlas alates 2024. aasta algusest.

Muutuvtunni kokkulepete reegleid tuleb muuta leebemaks ja paindlikumaks

Alates 2021. aasta 15. detsembrist kuni 2024. aasta 14. juunini on jaekaubanduse valdkonnas tegutseval tööandjal võimalik teatud tingimuste täitmise korral sõlmida oma töötajaga muutuvtunni kokkulepe ehk leppida kokku tööajas teatud ajavahemikuna. Koja hinnangul on praegused muutuvtunni kokkuleppe sõlmimise piirangud liiga jäigad ning seetõttu tegime sotsiaalministeeriumile mitmeid ettepanekuid reeglite leebemaks muutmiseks. Muu hulgas

tegime ettepaneku lubada ka teistes sektorites sõlmida muutuvtunni kokkuleppeid ning selliste kokkulepete sõlmimise võimalus võiks olla ka väiksematel tööandjatel. 2023. aasta lõpu seisuga ei olnud teada, kas ja milliseid muudatusi plaanitakse teha muutuvtunni kokkulepete regulatsioonis.

Koda on skeptiline hilinenud maksete määruse ettepaneku osas

Oleme vastu Euroopa Komisjoni määruse ettepanekule, mis kehtestab maksimaalselt 30-päevase arve maksetähtaja, paneb kohustuse nõuda iga hilinemise puhul viivist ja 50 euro ulatuses võla sissenõudmiskulusid ning lisab liikmesriikidele kohustuse teostada järelevalvet arvete õigeaegse maksmise üle. Sellise algatuse näol on tegemist ülereguleerimisega ning Euroopa Komisjon ei peaks sekkuma nii detailselt ettevõtete vahelistesse suhetesse. 2023. aasta lõpus ei olnud teada, milline on Eesti riigi seisukoht selle algatuse osas.

E-arvete kasutuselevõtu soodustamisel seaduse abil tuleb arvestada väikeettevõtete kulude kasvuga

Rahandusministeerium avalikustas aprillis raamatupidamise seaduse muutmise ideed, mille kohaselt tekib ettevõtetel võimalus nõuda müüjalt e-arve esitamist. Koja hinnangul on plaanitava muudatuse näol tegemist ülereguleerimisega, mis toob kaasa väikeettevõtetele suurema koormuse ja kulude kasvu. Rahandusministeerium tuli vastava eelnõuga välja 2023. aasta lõpus ning selle eelnõu menetlus jätkub 2024. aastal.

Töövõit: ettevõtted ei pea FOKA registrisse kandma tuhandeid uusi seadmeid

Koda tegi 2023. aasta veebruaris riigikogule ettepaneku jätta vastu võtmata keskkonnakomisjoni algatatud atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu, mis oleks pannud ettevõtetele kohustuse kanda FOKA registrisse kuni 20 000 täiendavat seadet, näiteks külmikautod ja soojuspumbad. Riigikogu võttis meid kuulda ning eelnõu jäi seadusena vastu võtmata. Selle tulemusena jäi ettevõtetele tulemata suur halduskoormuse kasv.

Töövõit: tööandjal on võimalus maksta ka haigestunud rasedale töötajale sotsiaalmaksuvabalt haigushüvitist

2023. aasta 1. detsembril jõustus sotsiaalmaksuseaduses koja ettepanek, mille kohaselt on tööandjal võimalik soovi korral maksta sotsiaalmaksuvabalt haigushüvitist ka rasedale töötajale. Varasemalt oli see võimalik üksnes töötaja osas, kes ei ole rase. Toetame muudatust, mis lubab pikalt haigel töötajal haiguslehe ajal osaliselt töötada. Sotsiaalministeerium tuli mais välja ravikindlustuse seaduse muutmise eelnõuga, mille kohaselt on töötajal edaspidi lubatud tööandjaga kokku leppida, et töötaja võib ka haiguslehe ajal vähemalt osalise koormusega töötada, kui ta on haiguslehel olnud kaks kuud. Koda toetab seda muudatust, kuid töötaja ja tööandja kokkuleppevabaduse suurendamiseks tegime ettepaneku, et töötaja võib poolte kokkuleppel asuda haiguslehe ajal tööle ka varem ehk alates 30. haiguslehel viibitud päevast. 2023. aasta lõpuks ei olnud teada, kas ja kuidas liigub ministeerium selle eelnõuga edasi.

Sisserände piirarvu jaotamine valdkondade lõikes ei lahenda tegelikku probleemi

Siseministeerium tegi ettepaneku kehtestada 2024. aasta sisserände piirarvuks 1303, mis omakorda jaguneb erinevate valdkondade vahel. Koda soovib, et sisserände piirarv jääks vabalt jaotamiseks. Kuna välismaalaste nõudlus ning Eesti ettevõtjate vajadus sisserände piirarvu

alla minevate elamislubade järele on oluliselt suurem kui sisserände piirarv, siis piirarvu jaotamisega ei ole võimalik lahendada tegelikku probleemi, vaid sellega kaasneb täiendav kunstlik piirang. Ministeerium võttis vähemalt osaliselt koja ettepanekut arvesse, sest 2024. aastal on sisserände kvoodist veidi üle tuhande elamisloa vabalt jaotamiseks.

Seisime vastu ebavajaliku konkurentsijärelevamenetluse loomisele

Koda oli vastu justiitsministeeriumi plaanile kehtestada konkurentsialaste rikkumiste menetlemiseks uut liiki menetlus ehk konkurentsijärelevamenetlus, mille käigus saaks konkurentsiamet ulatuslikud õigused karistada ettevõtteid konkurentsialaste rikkumiste eest haldusmenetluse raames. Koja hinnangul võiks uue menetlusliigi loomise asemel täiendada olemasolevat väärteomenetluse regulatsiooni. 2023. aasta lõpuks ei jõudnud see eelnõu riigikogu menetlusse.

Eesti ei oleks pidanud loobuma 2025. aasta EXPOL osalemisest

Koda on varasemalt korduvalt toetanud Eesti osalemist 2025. aasta Osaka EXPOL. Meie jaoks oli väga üllatav, et Eestis otsustas EXPOL mitte osaleda. Tegime ettepaneku see otsus ringi vaadata, kuid see ei leidnud poliitikute toetust. Arusaamatuks jääb, kuidas ja miks jõuti otsuseni EXPOL mitte osaleda. Pöördusime sel teemal erinevate ministeeriumite kui ka riigikogu väliskomisjoni poole, kuid head vastust me oma küsimustele ei saanud. Meie hinnangul on Eesti kui väikeriigi jaoks ja praeguses julgeolekuolukorras eriti oluline kasutada ära kõik võimalused enda nähtavamaks tegemiseks ning oma loo rääkimiseks.

Koda palus loobuda keskkonnatasude tõstmisest 2024. aastal

Kliimaministeerium tuli septembris välja eelnõuga kehtestada uued saastetasumäärad saasteainete väljutamisel välisõhku, veekogusse, põhjavette ja pinnasesse ning ohtlike jäätmete ja põlevkivijäätmete kõrvaldamisel. Koda nägi eelnõus mitmeid olulisi probleeme. Näiteks keskkonnatasude tõus ei olnud seotud tekkiva keskkonnamõju tõendatud suurusega, puudus mõjuanalüüs, eelnõu oli tehtud kiirustades ning keskkonnatasud oli paika pandud üksnes 2027. aastani, mis ei anna ettevõtetele piisavat investeerimiskindlust. Tegime ettepaneku loobuda keskkonnatasude tõstmisest 2024. aastal ning koostöös mõjutatud ettevõtetega töötada 2024. aastal välja põhjendatud ning pikaajaline keskkonnatasude süsteem, kuid selle ettepanekuga ei arvestanud kliimaministeerium ega riigikogu keskkonnaministeerium. Riigikogu võttis muudatused vastu 2023. aasta detsembris ning tasud tõusevad 2024. aasta 1. juulist.

Olime vastu riigilõivumäärade kiirkorras tõstmisele

Rahandusministeerium tuli septembris välja eelnõuga tõsta kiirkorras keskkonnakaitsealuste, merendusvaldkonnaga ja maismaatranspordiga seotud riigilõive, samuti raudteeseaduse, ehitusseadustiku, kutsekvalifikatsiooni tunnustamise ja elektroonilise side seaduse alusel tehtavate toimingute eest võetavaid riigilõive. Koda andis nii ministeeriumile kui ka riigikogu rahanduskomisjonile teada, et riigilõivude tõstmine ilma põhjendusteta ja kiirkorras ei ole mõistlik. Näiteks sisaldus eelnõus punkt tõsta keskkonnakaitsealuste riigilõive neli korda, kuid selle kohta puudusid sisulised põhjendused. Ministeerium ega riigikogu ei võtnud meie kriitikat arvesse.

Kliimaseaduse väljatöötamiskavatsus on liiga üldine

Kliimaministeerium astus 2023. aastal esimesi samme kliimaseaduse välja töötamiseks. Septembris valmis kliimaseaduse väljatöötamiskavatsus, et seada majandussektorite põhised kliimaeesmärgid, elluviijad, rahalised vahendid ja kaasnevad kohustused. Koja hinnangul oli väljatöötamiskavatsus liiga üldine ja lai ning sealt puudusid viited täpsematele tegevustele ning nendest tingitud mõjudele. Näiteks ei olnud väljatöötamiskavatsus piisavalt konkreetne, et pakkuda ettevõtetele õiguselgust, õiguskindlust ja investeerimiskindlust. Kliimaseaduse koostamine jätkub 2024. aastal.

Koda ei toetanud regulaarsete dividendide tulumaksu tõstmist

Koda oli vastu tulumaksuseaduse muudatusele, mille kohaselt tõuseb 2025. aastast regulaarsete dividendide tulumaksumäär praeguselt 14 protsendilt 22 protsendini. Selline muudatus vähendab ettevõtete kindlustunnet stabiilse maksukeskkonna osas ning vähendab ka investeerimiskindlust. Koja kriitikat ei võtnud kuulda, muudatus jõustub 2025. aasta 1. jaanuarist. Olime vastu majutusteenuste käibemaksumäära tõstmisele 22 protsendini. Koda oli vastu rahandusministeeriumi ideele tõsta majutussektori käibemaksumäära 9 protsendilt 22 protsendini. Samuti ei pidanud me õigeks, et muudatust menetletakse kiirkorras ja ilma sisulise aruteluta. Juunis tegi riigikogu otsuse tõsta majutuse käibemaksumäära 2025. aastast 13 protsendile.

Toetame teekasutustasu tõstmist saastavamate veoautode osas

Koda toetas majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ettepanekut tõsta 2024. aasta 1. jaanuarist veoautode teekasutustasu nende veoautode osas, mis kuuluvad rohkem saastavasse EURO-heitgaasiklassi. Muudatus on vajalik, et motiveerida senisest rohkem maanteetranspordi valdkonnas tegutsevaid ettevõtjaid investeerima vähem saastavatesse veoautodesse. Samas tegime ministeeriumile ettepaneku mitte tõsta teekasutustasu nende veoautode osas, mille heitgaasiklass on EURO VI või vähem saastavam. Seda ettepanekut ei võetud arvesse. Veoautode teekasutustasud tõusid 2024. aasta 1. jaanuarist.

Tegime ettepaneku loobuda krediidasutuse avansiliste maksetega seotud muudatustest

Eelnõu esialgne versioon nägi ette, et 2025. aastast kohaldub krediidasutuste avansilistele maksetele 22-protsendiline määr senise 14 protsendi asemel. Koda oli sellele muudatusele vastu, sest see vähendaks kõikide ettevõtete jaoks laenukapitali kättesaadavust. Riigikogu otsustas juunis tõsta avansiliste maksete maksumäära 18 protsendini.

Väärtuspõhiste riigihangete korraldamine on samm õiges suunas

Koda toetas rahandusministeeriumi plaani võtta kasutusele riigihangete läbiviimise strateegilised põhimõtted, mille kohaselt peavad riigihanked muutuma senisest keskkonnahoidlikumaks, sotsiaalselt vastutustundlikumaks ja innovatsiooni toetavamaks.

Koda on plaanitava jäätmereformi osas kriitiline

Koda ei toeta pakendite turule laskmise tasu kehtestamist ega müügiapakendile kogumise või ringlussevõtu sihtmäära kehtestamist. Samuti esitasime mitmeid küsimusi ja ettepanekuid seoses ministeeriumi ideega minna üle pakendijäätmete tekkekohalt kogumisele. Oleme jäätmereformi osas kriitilised, sest see toob ettevõtetele kaasa täiendavaid kulusid kümnete miljonite eurode ulatuses, kuid puudub selgus, kas ja kuidas aitavad plaanitavad muudatused

kaasa keskkonnanäesmärkide täitmisele. Klimaministeerium koostab vastava seaduseelnõu 2024. aasta esimeses pooles.

Roheväidete direktiiv on vajalik rohepesu vähendamiseks, kuid vajab mitmeid täiendusi Euroopa Komisjon avalikustas kevadel roheväite direktiivi ettepaneku, mis kohustab ettevõtteid esitama toodetel ja teenustel põhjendatud ja kontrollitud keskkonnanäesmärke väiteid ja märgiseid. Roheväideteks on näiteks järgmised väited: „30% ulatuses ringlusse võetud plastist valmistatud pakendid“, „süsinikuneutraalne transport“ ja „mesilassõbralik mahl“. Koda toetab direktiivi eesmärki, kuid rõhutas, et loodav lahendus peab olema lihtne, ei tohi tuua ettevõtetele kaasa ebamõistlikke kulusid ja halduskoormust ning direktiivis sisalduvate nõuete üle peab toimuma ka järelevalveasutuste poolt tõhus ja efektiivne kontroll. Arutelu direktiivi sõnastuse osas jätkub 2024. aastal.

Plaanitav kaupade parandamiskohustus peaks olema selgemini ja konkreetsemalt sõnastatud

Koda üldiselt toetab Euroopa Komisjoni kaupade parandamist käsitleva määruse ettepanekut, mille kohaselt tuleb teatud kaupade tootjatele kaupade parandamiskohustus, kui tarbija seda soovib. Peame positiivseks, et komisjoni ettepaneku kohaselt ei ole parandajad kohustatud kaupu tasuta parandama, kuid meie hinnangul võiks ettepanekust selgemini välja tulla, millistes olukordades tuleb kauba parandamist pidada võimalikuks. Määruse ettepaneku arutelu jätkub EL-s 2024. aastal.

Probleemsete äriühingute asutamise piiramise tingimused peavad olema seaduses konkreetselt kirjas

Justiitsministeerium avalikustas novembris äriregistri seaduse muutmise ideed, mille kohaselt soovitakse piirata potentsiaalselt probleemsete äriühingute asutamist. Idee kohaselt lisanduks seadusesse piirang, et korduvate rikkumiste korral (eeskätt majandusaasta aruande esitamata jätmine, aga ka teised võimalikud probleemid nagu kontakteerumisraskus, juhatuse ühingute arv, registripidaja algatatud kustutamiste arv vms) ei ole võimalik uut äriühingut asutada. Koda toetab algatust vaid juhul, kui seaduses on konkreetsed tingimused ja olukorrad kirja pandud, millal ettevõttele piiranguid kohaldatakse ning muudatused ei piira ebaoproportsionaalselt ettevõtlusvabadust. Vastav seaduseelnõu peaks valmima 2024. aasta kevadel.

Ukraina abistamiseks tehtud annetused võiksid ka 2024. aastal olla tulumaksuvabad

Koda pöördus septembris rahandusministeeriumi ja riigikogu rahanduskomisjoni poole ettepanekuga pikendada vähemalt ühe aasta võrra ettevõtetele kehtestatud erandit, mille kohaselt ei maksustata Ukraina abistamiseks tehtud annetusi tulumaksuga, kui annetus on tehtud järgmistele organisatsioonidele: MTÜ Eesti Pagulasabi, MTÜ Mondo, Ukraina Kultuurikeskus, Riigikaitse Edendamise Sihtasutus, Eesti Punane Rist, Päästeliit ja Rotary Klubi Tallinn Vanalinn. Riigikogu algatas 2023. aastal tulumaksuseaduse muutmise eelnõu, kus sisaldus ka koja ettepanek, kuid kahjuks ei jõudnud riigikogu seda eelnõud 2023. aastal vastu võtta.

2 töövõitu seoses pakendite aruandlusega

Eelnõu esialgses versioonis oli kirjas, et ettevõtted peavad esimest korda esitama

pakendiregistrile andmed ühekordselt kasutatavate plastist toidupakendite ja joogitopside kohta 2024. aasta 31. märtsiks, kuid andmed peavad olema 2023. aasta kohta. Koja hinnangul ei ole mõistlik kehtestada kohustust tagasiulatuvalt. Ministeerium võttis meie arvamust kuulda ning lükkas andmete esitamise kohustuse ühe aasta võrra edasi. Kliimaministeerium arvestas ka teise koja ettepanekuga, et arvestust toidupakendite ja joogitopside üle ei tule pidada tüki alusel, vaid kaalupõhiselt.

Töölepingu lõpetamise protsess töötaja töövõime vähenemise tõttu ei vaja muutmist
Sotsiaalministeerium avalikustas mais töölepingu seaduse muutmise eelnõu, mis muu hulgas sisaldas mitmeid olulisi muudatusi seoses töölepingu lõpetamisega töötaja töövõime vähenemise tõttu. Näiteks sisaldus eelnõus mõte, et edaspidi peab tööandja järgima töölepingu ülesütlemisest etteteatamise tähtaega, kui töösuhte ülesütlemise põhjuseks on töövõime vähenemine tervises seisundi tõttu. Kehtiva seaduse kohaselt võib töölepingu üles öelda etteteatamistähtaega järgimata, kui kõiki asjaolusid ja mõlemapoolset huvi arvestades ei või mõistlikult nõuda lepingu jätkamist kokkulepitud tähtaja või etteteatamistähtaja lõppemiseni. Lisaks sisaldus eelnõus nõue, et tööandja võib töölepingu üles öelda, kui töötaja ei ole kuus kuud olnud tervise tõttu võimeline tööülesandeid täitma. Kehtiva seaduse kohaselt on see tähtaeg neli kuud. Koja hinnangul ei ole need muudatused hädavajalikud ja muudavad töölepingu lõpetamise protsessi ebamõistlikult pikaks. 2023. aasta lõpuks ei olnud teada, kas ja kuidas liigub ministeerium selle eelnõuga edasi.

Töölasest rikkumisest teavitaja kaitse seadus peab tagama kaitse ka pahatahtliku teavitamise eest

Justiitsministeerium tuli mai lõpus välja töölasest rikkumisest teavitaja kaitse seaduse eelnõu uuendatud versiooniga, mida tuntakse ka vilepuhujate kaitse seaduse eelnõuna. Koda toetab eelnõu eesmärki ja peab positiivseks, et mitmed koja varasemad ettepanekud on jõudnud eelnõusse. Samas esitasime ministeeriumile eelnõu kohta mitmeid täiendavaid kommentaare. Näiteks tõime ühe võimaliku negatiivse mõjuna välja selle, et inimesed võivad hakata esitama pahatahtlikke, põhjendamatu ja kuritahtlikke teateid ning sellega võib ettevõtetele kaasneda väga suur kahju. Seetõttu peame äärmiselt oluliseks, et sellise riski maandamiseks kehtiksid vajalikud meetmed. 2023. aasta lõpus oli eelnõu menetlus pooleli riigikogus.

Varjumiskohad ja varjumise korraldus vajavad selgemaid reegleid

Siseministeeriumis avalikustas mais hädaolukorra seaduse ja ehitusseadustiku muutmise eelnõu, mis kehtestab nõuded varjumiskohtadele ja varjumise korraldusele. Koda andis ministeeriumile teada, et varjumiskohtade rajamine ja varjumise korraldamine vajavad regulatsiooni, kuid kuna eelnõu esialgses versioonis oli mitmeid ebaselgeid ja problemaatilisi kohti, siis olime vastu eelnõu kiirele menetlemisele. Näiteks ei olnud eelnõu esialgses versioonis selgelt kirjas, milliste ehitiste puhul on kohustus rajada avalik või mitteavalik varjumiskoht. Eelnõu menetlus jätkub 2024. aastal.

Kehtestada ei tohiks nõuet, mida praktikas pole ettevõttel võimalik täita

Euroopa Komisjoni tuli 2023. aastal välja määruse ettepanekuga, millega keelatakse sunniviisilise töö tulemusena valminud tooted liidu turul. Koda toetab seda põhimõtet igati. Samas on ebaselge, kas ja kuidas on näiteks Eesti ettevõtetele võimalik kindlaks teha, et nende

koostööpartner või koostööpartneri koostööpartner ei ole kolmandas riigis kasutanud sunnitööd. Samuti tekitab küsimusi, kas ja kuidas on Eesti järelevalveasutustel võimalik sunnitöö kasutamist kolmandates riikides kontrollida.

Toetame 1- ja 2-sendiste euromüntide ümardamisreegleid

Koda toetab rahandusministeeriumi plaani, mille kohaselt tekib kaupmeestel kohustus ümardada ostukorvi maksumus lähima viie sendini, kui ostja maksab sularahas. See tähendab, et muudatuse jõustumisel ei peaks kaupleja andma ostjale tagasi 1- ja 2-sendiseid. Muudatus võimaldab vähendada kauplejate koormust ja kulusid seoses 1- ja 2-sendistega. Vastav seaduseelnõu valmib 2024. aasta kevadel.

4 töövõitu pakendite valdkonnas

Mai alguses jõustus ligi 30 muudatust pakendiseaduses, kusjuures mitu plaanitud muudatust jäi koja ettepanekul seadusesse lisamata. Näiteks jäid koja ettepanekul seadusesse lisamata kohustuslikud meetmed toidupakendite ja joogitopside vähendamiseks. Üheks selliseks meetmeks oli 50-sendine pakendi ja joogitopsi hind. Lisaks ei tulnud pakendiettevõtjale kohustust võtta jäätmevoost tasuta tagasi müüdnud kauba pakendijäätmeid ning kohustust panna iga poe juurde pakendikonteiner. Koja ettepanekul muutus pikemaks ühekordselt kasutatavate plastist toidupakendite ja joogitopside vähendamise meetmete kirjeldamise tegevuskava koostamise tähtaeg, mis algselt oleks tulnud teha 2023. aasta 1. maiks, kuid koja ettepanekul pikenes tähtaeg 1. septembrini.

Riigil tuleks elutähtsa teenuse osutajale pakkuda ka toetavaid meetmeid

Riigikantselei koostas 132-leheküljelise tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu, mis muu hulgas täiendab elutähtsate teenuste nimekirja ja muudab elutähtsa teenuse osutajate kriteeriume. Koda esitas eelnõu kohta mitmeid muudatusettepanekuid ning leidis, et elutähtsa teenuse osutajate kohustuste kõrval on jäetud tähelepanuta riigipoolsed toetusmeetmed. Eelnõu menetlus jätkub 2024. aastal.

Koda toetab riigi plaani kaotada paberil ostukviitungite väljastamise kohustus

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium avalikustas oktoobris tarbijakaitse seaduse muutmise eelnõu väljatöötamiskavatsuse, millega soovib kauplejalt kaotada kohustuse väljastada tarbijale vaikimisi ostukviitungeid ja annab kauplejale võimaluse lõpetada tarbijale posti teel igakuise dubleeriva paberarve saatmise. Koda toetab plaanitavaid muudatusi. Vastav seaduseelnõu peaks valmima 2024. aastal.

Tööturustatistika uus raamistik ei tohi suurendada ettevõtete halduskoormust

Euroopa Komisjon tuli 2023. aastal välja ettepanekuga kehtestada Euroopa ettevõtetega seotud tööturustatistika määrus, mis hõlmab statistikat näiteks töötasude, vabade ametikohtade ja soolise palgalõhe kohta. Koda andis statistikaametile teada, et Eesti peaks algatust toetama üksnes juhul, kui sellega ei kaasne Eesti ettevõtetele halduskoormuse kasvu. Seda põhimõtet on arvestatud Eesti seisukohtades. Määruse ettepaneku arutelu jätkub EL-s 2024. aastal.

Viisade ja elamislubadega seotud menetluspraktikat ja infosüsteeme tuleb muuta kasutajamugavamaks

Siseministeerium plaanib muuta välismaalaste Eestis elamise ja töötamisega seotud

regulatsioone, menetlusprotsesse ning ka infosüsteeme. Koda andis 2023. aasta veebruaris ministeeriumile teada, et peab väga vajalikuks selles valdkonnas menetluspraktikate ühtlustamist ning infosüsteemide loomist ja arendamist, et vähendada välismaalaste, nende tööandjate ja riigiasutuste töökoormust ning tõhustada järelevalvet. Lisaks juhtisime ministeeriumi tähelepanu mitmetele tänastele probleemidele ning pakkusime välja erinevaid lahendusi. Näiteks tegime ettepaneku muuta kiiremaks viisa ja elamisloa taotlemise protsessi. Siseministeerium avalikustab vastava eelnõu 2024. aasta alguses.

Koja ettepanekul muudeti ettevõtetele leebemaks elektri varustuskindluse tagamist soodustava toetusmeetme tingimusi

4. juunil jõustus toetusmeede, millega riik toetab elektri varustuskindluse tagamist neile ettevõtetele, kes on olnud enim mõjutatud kõrgetest energiahindadest. Toetusmeede võimaldab sellistel ettevõtetel taotleda sõltuvalt ettevõtte suuruselt kuni 500 000 eurot toetust taastuenergia tootmiseks vajalike seadmete paigaldamiseks. Eelnõu esialgses versioonis olid toetuse saamise tingimused praegustega võrreldes oluliselt rangemad. Näiteks pidi toetust taotlev ettevõtte olema olnud otseselt seotud Ukraina, Venemaa või Valgevene turuga, kuid koja ettepanekul muudeti toetuse andmise tingimusi leebemaks.

Koda on vastu sõidukite kõnniteel peatamise keelule veose laadimise eesmärgil

Kliimaministeerium soovib teha liiklusseaduses muudatuse, mille kohaselt on edaspidi keelatud peatada sõidukit kõnniteel veose laadimiseks. Koda hinnangul peab kõnniteel liikumine olema ohutu, kuid samas tuleb ka ettevõtetele tagada mõislikud võimalused kauba laadimiseks. Eelnõu menetlus jätkub ilmselt 2024. aastal.

Põlevmaterjalide ja ohtlike ainete ladustamise tuleohutusnõuded peaksid sisaldama piirkoguseid ja kitsendusi ettevõtetele

Siseministeerium koostas aasta lõpus põlevmaterjalide ja ohtlike ainete ladustamise tuleohutusnõuete määruse eelnõu, millega muutuvad oluliselt seni kehtinud ladustamise reeglid. Koda leidis, et ettevõtetele on vaja luua ladustamisnõuete osas mõistlikud piirkogused ja kitsendused, et piirangud erinevate valdkonna ettevõtetele ei oleks ebarealistlikult keerulised.

Koja töövõit: Kagu-Eesti ettevõtluse arengutoetust saab kasutada ka välisturu müügi- ja turundustegevuse jaoks

Oktoobris jõustus Kagu-Eesti ettevõtluse arengutoetuse meede, milles sisaldus muu hulgas koja ettepanek muuta toetatavate tegevuste sõnastust selliselt, et neid on võimalik rakendada ka välisturu jaoks.

Avaldasime toetust muudatustele, mis vähendavad väärismetalltoodetega seotud ettevõtete halduskoormust

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium tuli juunis välja väärismetalltoodete seaduse muutmise eelnõuga, mis sisaldas mitmeid ettepanekuid ettevõtete halduskoormuse vähendamiseks. Koda toetab plaanitavaid muudatusi. Näiteks avaldasime toetust muudatusele, mille kohaselt muutub nimemärgiste register täielikult elektrooniliseks, kaob jaemüügile kehtestatud piirang ning registreeringu kehtivusaeg pikeneb ühelt aastalt kümnele. Plaanitavad muudatused mõjutavad eelkõige väärismetalltoodete valmistajaid,

sissevedajaid ning hulgi- ja jaemüügi ettevõtteid. 2023. aasta lõpus ei olnud teada, millal muudatused jõustuvad.

Koda ei pidanud põhjendatuks tõsta toidu- ja veterinaarjärelevalve tasu kuni 85% võrra Regionaal- ja põllumajandusministeerium tuli detsembris välja ettepanekuga tõsta uuest aastast toidu- ja veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määra vastavalt 40 ja 85 protsendi võrra. Koja hinnangul ei ole tasu tõstmine nii suures ulatuses põhjendatud, sest näiteks palgakasv on olnud aasta jooksul Eestis ca 10 protsenti ning inflatsioon vaid 4 protsenti. Ministeerium otsustas ettevõtete kriitika tõttu tõsta uuest aastast toidu- ja veterinaarjärelevalve tasu 25 protsenti ehk esialgu plaanitud oluliselt väiksemas mahus.

Koda toetab Euroopa Komisjoni plaani kehtestada ühtne tulumaksusüsteem väike- ja keskmise suurusega ettevõtete peakontoritele

Euroopa Komisjon on koostanud piiriülesest tegutsevate väike- ja keskmise suurusega ettevõtete peakontori tulumaksusüsteemi direktiiv ettepaneku, mis annab võimaluse väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele, kes tegutsevad teistes liikmesriikides ühe või mitme püsiva tegevuskoha kaudu, kohaldada ainult peakontori ehk ettevõtte asukohariigi tulumaksusüsteemi. Koda toetab sellist lahendust. Ettepaneku arutelu jätkub ELs 2024. aastal.

Üleilmse miinimumtulumaksu nõudeid tuleks hakata täitma siis, kui rahvusvahelised suunised on paigas

Rahandusministeerium on koostanud tulumaksuseaduse muutmise eelnõu, millega võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Liidu miinimumtulumaksu direktiiv. Eesti kasutab direktiivist tulenevat erandit ja ei võta eelnõuga kogu direktiivi koheselt üle, vaid paneb üksnes Eestis asuvalle lõplikule emaühingule kohustuse määrata miinimummaksu deklaratsiooni esitav kontserni üksus riigis, mis kohaldab miinimummaksu. Koda peab positiivseks, et Eesti on otsustanud kasutada direktiivis pakutud erandit. Samas leiame, et ettevõtetele võiks nõuda uute kohustuste täitmist alles siis, kui kõik miinimumtulumaksu nõuded on rahvusvahelisel tasandil kokku lepitud.

Esitasime mitmeid ettepanekuid plaanitava mikrokvalifikatsiooniõppe regulatsiooni kohta Haridus- ja teadusministeerium tuli oktoobris välja täiskasvanute koolituse seaduse muutmise eelnõuga, mis muu hulgas lisab seadusesse mikrokvalifikatsiooniõppe läbiviimisega seotud nõuded ning täpsustab täiskasvanute koolitajatele ja täienduskoolitusasutustele kehtivaid nõudeid. Koda toetab mitmeid plaanitavaid muudatusi, kuid esitasime eelnõu muutmiseks ka mitmeid ettepanekuid. Näiteks tegime ettepaneku täpsustada kvaliteedihindamise reegleid ning vähendada õppekavarühma kvaliteedihindamise riigilõivu. Eelnõu menetlus jätkub 2024. aastal.

Toetame Euroopa Komisjoni ettepanekut, mis vähendaks piiriülesest tegutsevate ettevõtete koormust

Euroopa Komisjoni tuli 2023. aastal välja ühinguõiguse digitaliseerimist käsitleva direktiivi ettepanekuga, mille eesmärk on kaotada ja vähendada ettevõtete formaalsusi ettevõtete andmete kasutamisel piiriülestes olukordades. Näiteks aitab ettevõtete koormust vähendada

ettepanekus sisalduv ELi äriühingu tõendi loomine, ELi digitaalse volikirja kasutusele võtmine ning dokumentide legaliseerimise ja tõlkimise nõuete leevendamine. Koda toetab neid muudatusi. Direktiivi ettepaneku arutelu jätkub EL-s 2024. aastal.

Eelnõusid ei tohi menetleda turbokiirusel

Koda oli aasta jooksul korduvalt rahulolematu ministeeriumite õigusloome praktikaga, kus ettevõtluskeskkonda oluliselt mõjutavate eelnõude puhul andsid ministeeriumid ettevõtlusorganisatsioonidele arvamuse avaldamiseks mõned üksikud tööpäevad. Näiteks septembris saatsime koos 35 ettevõtlusorganisatsiooniga valitsusele pöördumise, et seaduste turbomenetlus kahjustab majandust ning palusime peatada kiireloomuliste eelnõude menetluse.

Eesti seisukohtade kaitsmine ELi õigusloomes peab muutuma läbipaistvamaks

Tegime aasta jooksul ministeeriumitele mitmeid ettepanekuid, kuidas paremini kaasata erinevaid huvigruppe Eesti seisukohtade kujundamisse Euroopa Liidu algatuste osas. Näiteks ei saa olla rahul sellega, et ministeerium saadab huvigruppidele kümneid või isegi sadu lehekülgi ELi ettepanekuga seotud dokumente, kuid algatuse sisu, eesmärgi ja tausta ei ole ministeerium lühidalt lahti kirjutanud. Lisaks juhtisime tähelepanu probleemile, et kui Eesti kinnitab oma seisukohad ELi algatuse osas, siis pärast seda ei toimu üldreeglina enam suhtlust riigi ja huvigruppide vahel. Seetõttu puudub edasise protsessi ülevaade ning keeruline on hinnata, kui edukalt kaitsevad meie ametnikud ja poliitikud Eesti huvisid Brüsselis. Koja pöördumiste tulemusena muutus kaasamisprotsess aasta jooksul paremaks ning ka Eesti seisukohtade kaitsmine ELi õigusloomes on muutunud mõnevõrra läbipaistvamaks.

Juristid andsid nõu 100 ettevõttele

Koja liikmed kasutasid 2023. aastal aktiivselt meie juristide teenuseid. Juristid nõustasid liikmeid kõikides olulisemates valdkondades, millega ettevõtted oma igapäeva tegemistes kokku puutuvad (nt lepingud, tööõigus, riigihanked). Jätkuvalt pakkus ettevõtjatele suurt huvi lepingutega seotud konsultatsioonid. Aitasime ettevõtetel koostada erinevat liiki lepinguid, viia sisse lepingumuudatusi ning viisime läbi lepingute analüüse.

KAUBANDUSKOJA ESINDAJA EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEES

Aastal 2023 jätkas Brüsselis asuv konsultatiivorgan, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK), kuhu kuuluvad kõikide liikmesriikide tööandjate, töötajate ja muude MTÜde esindajad, oma tööd, mille põhiliseks väljundiks on arvamuste koostamine. Reet Teder ettevõtjate huvide esindajana on tööandjate rühmas ja oli aktiivselt tegev kolme erineva sektiooni: INT (siseturg, tarbijakaitse), ECO (makromajandus, maksupoliitika) ja TEN (transport, energia, infrastruktuur) töös. Samuti tegutses Reet Teder EMSKi mikro – ja VKE-de kategoorias, kuulus EMSKi digitaalse – ja ühtse turu seireüksuse koosseisu ja uue väljakutsena – ka tööstuse muutuste nõuandekomisjoni. Kui aasta tagasi oli töö põhifookus Ukrainal, siis aastal 2023 oli Ukraina EMSKi töös nihkunud tahaplaanile. Venemaa agressiooni Ukraina vastu küll arvestati erinevate teemade puhul, kuid seda vaid kui üht faktorit teiste hulgas.

Aasta esimesel poolel tuli seista (erinevate teemade puhul) ettevõtete konkurentsivõime eest, aasta teisel poolel oli Reet Tederi töölaual peamiselt finants- ja maksuküsimused.

Kokku osales Reet Teder enam kui 60-l EMSKi koosolekul, 7-s töörühmas, oli teema: „Nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ käibemaksueeskirju, mis on seotud maksu-kohustuslastega, kes võimaldavad imporditud kaupade kaugmüüki, erikorra kohaldamisega kolmandatelt territooriumidelt või kolmandatest riikidest imporditud kaupade kaugmüügi suhtes ning impordikäibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorraga” raportöör ja esitas ainuisikuliselt või koostöös kolleegidega üle 20 muudatusettepaneku erinevatesse arvamustesse.

KAUBANDUSKOJA ARBITRAAŽIKOHUS

Vahekohus ehk arbitraaž on alternatiivne vaidluste lahendamise vorm, milles õigusliku vaidluse osapooled annavad oma seisukohad sõltumatule kolmandale osapooltele otsustamiseks. Kas teadsite, et termin „Arbitraaž” on samuti väärtpaberite või kauba samaaegne ostmine ja müümine erinevatel turgudel eesmärgiga teenida riskivaba kasumit turuhindade erinevusest?

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohus tegutseb alalise vahekohtuna Eestis alates aastast 1992.

Arbitraažikohtu asjaajamist korraldab Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Arbitraažikohtu tööd juhib seitsmeliikmeline Arbitraažikohtu nõukogu, kelle liikmed nimetab kolmeks aastaks Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Juhatus. 14.12.23.a kinnitas ETKK Juhatus oma otsusega uue Reglemendi (vastav redaktsioon on ETKK kodulehel avaldatud). Praktikas on olnud vaidlused alates mõnest tuhandest eurost kuni kümnete miljoniteni.

2023. aastal laekus arbitraažikohtule 11 hagiavaldust (sh vastuhagid). Kolme asja menetlus lõppes vahekohtule üle andmata (sh poolte poolt kohtuvälise kokkuleppe sõlmimise tõttu). Üheksas asjas oli VK moodustatud ning otsus tehtud või on veel menetlus käimas.

- Viiel korral 2023. aastal laekunud asjadest oli vähemalt üks pooltest väljaspool Eestit (sh vastuhagi). Hindamatu ja tähtis on see, et Eesti ettevõtted usaldavad meid ning valivad võimalike vaidluste lahendamiseks.
- Rahvusvahelistes vaidlustes olid osapoolteks äriühingud Aserbaidžaan, Soome, Holland.
- Põhiliselt on vaidluste põhjuseks ja objektiks lepingud. Teemad olid üsna erinevad: ostu-, müügi- ja töövõtulepingud, üüri-, laenu-, käendus-, investeerimis- ning aktsionäride lepingud.

2023. a. toimusid istungid nii „klassikalises”, e. *offline* kui ka hübriid- ja *online* vormis.

KAUBANDUSKODA ETTEVÕTLIKKUSE EDENDAJANA

2023. aastal toimus kaubanduskoja eestvedamisel kuuendat korda üle-eestiliselt algatus „Tööle kaasa!“. Kokku osales ligi 900 tööandjat, 165 kooli ning 4000 õpilast. Ettevõtjate ning koolide tagasiside oli positiivne ning erinevate ettevõtjate/organisatsioonide osalus näitab, et paljud tööandjad peavad koolidega koostööd oluliseks ning hindavad kõrgelt võimalust tutvustada õpilastele enda tegevusvaldkonda. Algatus oli suunatud peamiselt 1.-9. klasside õpilastele, kuid soovi korral võis kaasata ka vanemaid ja nooremaid lapsi ja noori. Algatuse raames avasid Eesti ettevõtted vähemalt üheks päevaks ukсед oma töötajate lastele, loomaks neile koostöös koolide ja lapsevanematega paremaid ja mitmekülgsemaid võimalusi tööeluga tutvumiseks. Algatuse elluviimisel olid kaubanduskoja koostööpartneriteks Eesti Töötukassa ning Eesti Karjäärinõustajate Ühing.

Kaubanduskoda panustas 2023. aastal jätkuvalt karjääri- ja ettevõtlusõppe programmi Edu ja Tegu. Tegemist oli Haridus- ja Teadusministeeriumi eestvedamisel elluviidava üle-eestilise programmiga, mille eesmärk oli arendada karjääri- ja ettevõtlusõpet kõigil haridustasemetel ning süvendada ettevõtlikku mõtteviisi. Programm lõppes 2023 aasta detsembris.

Programmi raames kaasati mitmetesse tegevustesse ettevõtjaid, et muuta haridust ja ettevõtlusõpet praktilisemaks ning suunata koole ja ettevõtteid suuremale koostööle. Kaubanduskoja, karjääri- ja ettevõtlusõppe programmi Edu ja Tegu ning Eesti Teadusagentuuri koostöös viidi ellu ettevõtete ja koolide koostööseminar Jõhvis. Kaubanduskoja ning Edu ja Tegu koostöös toimus sarnane seminar Tartus. Seminaridel osales kokku ligi 200 ettevõtete ja koolide ning sidusvaldkondade esindajat. Lisaks koostööseminaridele ilmus kolmas koolide ja ettevõtete koostöökogumik „Koostööst sünnivad tegijad“. Kogumikku on koondatud inspireerivad näited Eesti koolide, ettevõtete ja teiste kooliväliste partnerite erinevatest koostöövormidest. Kogumik on praktiline abimaterjal haridusasutustele, kes soovivad õppetööd elulisemaks ja põnevamaks muuta ning teha rohkem koostööd ettevõtetega. Samuti on materjal inspireeriv ettevõtetele, kes sooviksid hariduse valdkonda panustada, kuid ei tea, millised on võimalused.

KAUBANDUSKOJA LIIKMETELE PAKUTAVAD TEENUSED

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja teenused jagunevad:

- ärivisiidid ja -delegatsioonid võõrustamine/ vastuvõtmine;
- info- ja partnerteenused Enterprise Europe Network abil (sh hangete monitooring);
- väliskaubandusteenused;
- koolitused, seminarid ja teised üritused;
- ekspordi ja väliskaubandusalane nõustamine;
- rahvusvahelised projektid;
- teenused valdkondlike projektide toel (nagu personalipoliitika arendamine või keskkonna- ja energianõustamised);
- muud teenused (reklaam, ruumide rent jne).

Äriviisidid ja -delegatsioonid ning kontaktkohtumised

- 2023. aastal korraldasime 7 kõrgetasemelist visiiti koostöös Välisministeeriumiga: Kasahstani, Usbekistani, Läti, Ukrainasse, Moldovas, Omaani, Iirimaa.
- 2023. aastal viisime Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse korralduspartnerina läbi 6 ärimissiooni: Vietnamisse, Lõuna-Koreasse, Jaapanisse, Singapuri, kaks ärimissiooni Keeniasse, ühe kõrgetasemelise visiidi Hispaaniasse.
- Koostöös Regionaalministeeriumiga viisime läbi ühe kõrgetasemelise visiidi Lõuna-Koreasse.
- Viisime naisjuhid inspiratsioonireisile Hollandisse ning personalijuhid tutvuma parimate personalitöö praktikatega Berliinis.
- Lisaks võtsime vastu mitmeid sissetulevaid visiite: äridelegatsioonid Iirimaa, USAst, Türgist ja erinevatest Aafrika riikidest.

Enterprise Europe Network raames osutatavad kontaktteenused

Eestis 6 partneri osalusega Enterprise Europe Networki (EEN) tegevus jätkus ka 2023. aastal, mida kaasrahastab Euroopa Komisjon, Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA (EAS) ja partnerid ise. Võrgustikul, kus on üle 450 partneri üle maailma, on võimalus Eesti ettevõtjatele sihtturu infot ja koostööpartnereid leida soovitud välisriigis. 2023. aastal sai vahendatud konkreetseid kontakte 30-le Eesti ettevõttele. Lisaks toimuvad B2B kohtumised eri sihtriikides, kus kohalikel ettevõtetel võimalus osaleda. 2023. aastal osalesid 41 Eesti ettevõtet kokku 17 erineval B2B kohtumise üritusel. Aasta jooksul sõlmiti 14 koostöölepet erineva Eesti ja välisettevõtte vahel.

Väliskaubandus

Väljastatud päritolusertifikaatide arv oli eelneva aastaga võrreldes tagasihoidlikum. Väljastasime kokku 19574 sertifikaati, mis on võrreldav ajaga enne pandeemiat 2019. aastal. Jätakuvalt on enim sertifikaate väljastatud Venemaale, Ukrainasse, Hiinasse, Valgevenes ja Türgi. Ukraina sõjaga kaasnenud Venemaale kehtestatud sanktsioonide taustal vähenes ka eksport, ettevõtted asusid otsima seniste lähiriikide asemel uusi turge ja ekspordivõimalusi kaugemates riikides. Hea on tõdeda, et 2023. aastal suurenes ATA Carnet kaubamärkmike kasutus. Veel ei ole taastunud füüsiliste kohtumiste ja maailmas toimuvate erialaste sündmuste toimumise intensiivsus, aga tõus on märgata. Väljastasime kokku 109 ATA

märkmikku, milledest suur osa oli Ühendkuningriikide erinevate messide ja näituste ning võistlustega seotud kaupade jaoks. Ka käisid ettevõtted palju näitamas oma tootenäidiseid erinevate riikide jõustruktuuridele. 2023 väljastasime esimest korda 2 ATA-t Islandile - Ööd peegelmajad. Esimene Balti riikidest pärit tudengite päikeseauto, mis saavutas Austraalias oma sõiduklassis 3. koha, viidi võistlustele kohale ka ATA-t kasutades: <https://solaride.ee/blogi/eesti-paikeseauto-tiim-palvis-paikseautode-maailmameistrivoistlustel-kolmanda-koha>. Samuti kasutasid Eestile medaleid toonud kiirpaatide võistlejad meie poolt väljastatud ATA märkmikke ning ERR külastas oma tehnikaga Dubais toimunud kliimakonverentsi ka meie dokumendi toel. Oleme jätkuvalt partnerid Välisministeeriumile ja Euroopa Komisjonile väliskaubandusalastes küsimustes.

Koolitused, seminarid ja teised üritused

2023. aastal korraldasime 145 sündmust, kus osalejaid oli 3500. Paljud neist üritustest toimusid kas 100% virtuaalsetena või hübriidüritustena, s.o. osalejal oli võimalus osaleda kas füüsilises ruumis või virtuaalselt.

Muuhulgas:

- koostöös Kanada Saatkonnaga Eestis viisime läbi inspiratsiooniseminari, kus peaesinejaks oli Heather Chalmers, General Electrics Kanada juht;
- jätkasime koostööd Toiduliiduga, kellega korraldasime toidusektori tootearendajatele kaks tootearendusele keskenduvat tootearenduspäeva;
- väliseksperdi kaasamise teenuse raames jätkasime koostööd Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusega. Teenus andis võimaluse kohalikel ettevõtetel kaasata turuekspert sisenemaks eri turgudele. Olime partneriks Euroopa, USA, AÜE, Ida-Aafrika ning Aasia turgudele ekspertide leidmisel ja/või projektijuhtimisel;
- toimusid erinevad seminarid uutest regulatsioonidest finants- ja raamatupidamisvaldkonnas, tööõigusest, personali-, sisekommunikatsiooni- ja paljudel teistel aktuaalsetel teemadel;
- koostöös Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusega korraldasime erinevaid müügikõne- ja digiekspordialaseid koolitusi;
- koostöös Riigi Infosüsteemi Ametiga aitasime ellu viia küberturvalisuse alase konverentsi ja koolitused Dominikaani Vabariigis.

Ekspordi- ja väliskaubandusalane nõustamine

Ekspordialane nõustamine on olnud abiks nii alustavale kui kogunud eksportöörile. Paljud neist keskendusid muutunud eksporditööle: kuidas leida kontakte kui füüsilisi sündmusi, nagu sektoripõhised messid ja valdkondlikud konverentsid, ei toimu. Nõustamisel saime tutvustada ka Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse poolt välja toodud väliseksperdi kaasamise teenust, kus olime üheks partneriks. Raskel ajal väliseksperdi kaasamiseks riigilt finantstoe saamine on kindlasti abiks. Edulugusid on teenusekasutajatest välja sirgunud mitmeid. Välja saab tuua nii Tanel Veenre ehtebrändi TVJ sisenemise Hiina turule kui ka limonaaditootja Õun Drinks sisenemise Rootsi turule.

Väliskaubandusalast nõustamist on kaubanduskoja töötajad oma klientidele pakkunud aastaid. Eksporditöör, kelle kaubad jõuavad kolmandatesse riikidesse, kinnitavad, et see on oluliselt

lihtsustanud nende tööd ja kiirendanud vajalike tolliprotseduuridega hakkama saamist. Eriti hinnatud on nõustamine nende seas, kel kaupade eksportimisega Euroopa Liidust väljapoole varasemat kokkupuudet ei ole olnud. Seoses sõjaga Ukrainas oli igakordse uue Euroopa Liidu poolse sanktsioonipaketi rakendamisel ettevõtetel kõrgendatud huvi just oma konkreetsete tehingute ja kaupade kohta, mis konkreetse paketi reguleeritud sai. Jätkus huvi ja spetsiifilisi eksportööride küsimusi Suurbritanniasse eksportimise kohta.

Rahvusvahelised projektid

Läbi aastate on Eesti Kaubandus-Tööstuskoda osalenud erinevates rahvusvahelistes projektides. 2023. aastal osalesime 12 projektis, millede suund ja fookus on väga erinevad.

Need projektid olid järgmised:

- 2020.a. detsembris alguse saanud projekti EU4BCC elluviimine kestis kuni 2023 suveni. Selle projekti elluviimist koordineeris Euroopa kaubanduskodade katuseorganisatsioon "Eurochambres", mida rahastati Euroopa Liidu "EU4Business" algatusest. Projekti eesmärk oli edendada eksporti ja koostöösuhteid Euroopa Liidu ja 6 idapartnerlusriigi (EaP) vahel. Kaubanduskoda lõi kaasa projektide hindaja ja toetuse saanud projektide nõustajana loomemajanduse valdkonna konsortsiumis. Kuigi kasusaajaid oli üle Euroopa Liidu, jõudsid antud projekti tegevused ka Eestisse. MTÜ Loov Eesti rahastuse saanud Gruusia-Eesti ekspordivõimekuse arendamise projekt aitas luua mõlema riigi vahelisi ettevõtluskontakte ja kaasalöövatel ettevõtetel uuel turul kanda kinnitada. 2023. poolaastal oli põhiliseks tegevuseks ettevõtjatele ning ettevõtlusorganisatsioonide vahetusprogrammide elluviimine (1-2 kuulisel perioodil), kus Eestis oli kasusaajateks Münchhausen Productions OÜ ja Radis OÜ, kes võõrustasid Eestis vastavalt neile huvipakkuvaid koostööpartnereid mõlema puhul jällegi Gruusiast.
- Jaanuaris 2023. aastal lõppes "Noore põlvkonna tööjõu värbamine: uuenduslik personalijuhtimine" (REGROW) projekti elluviimine. Paljudes Euroopa Liidu riikides on noortest oskustöölitest tõsine puudus, eriti VKEdes seas. Samal ajal on paljudel VKEdel probleeme ka uute töötajate integreerimisega ettevõttesse ja vastastikusel rahulolul põhineva suhte loomisega. Projekti eesmärk on luua uuenduslik personalijuhtimise mudel ja aidata VKEdel värvata hädavajalikud töötajad, eriti millenniumi ja Z-põlvkonna seast. Projektil on 7 partnerit. Projekti kaasrahastas Euroopa Liidu ERASMUS+ programm. Projekti raames välja töötatud koolitusmoodulid personalijuhtimise algtalade ja mentorluse kohta said testitud Eestis kolme pilootkoolituse raames. Projekti lõpukonverentsil Tallinnas tutvustati projekti tulemusi laiemalt personalivaldkonna esindajatele.
- Lõppes turismisektorile suunatud projekt „TOURBAN – turismiettevõtete innovatsiooni võimendamine jätkusuutliku linnaturismi arendamiseks" elluviimine. Eesmärk on aidata turismiettevõtetel muuta oma ärimudelid jätkusuutlikumaks, ressursitõhusamaks, ringmajanduse põhimõtteid järgivaks, vähendades ka CO2 jalajälge. Projekti on kaasatud 7 Euroopa olulist turismilinna: Barcelona, Amsterdam, Budapest, Kopenhaagen, Dubrovnik, Kiel ja Tallinn. Projekti raames viidi läbi 12-kuuline rahvusvaheline kiirendiprogramm, kus osalesid 7 Tallinna ettevõtet. 2023.aasta veebruaris toimus projekti lõpukonverents Dubrovnikus, Horvaatias. Projekti juhtpartneriks oli Barcelona Kaubandus-Tööstuskoda, partneriteks on Eesti

- Kaubandus-Tööstuskoda, B.LINK, Barcelona Strategic Projects S.L., Institute for Tourism Research in Northern Europe, Breda University of Applied Sciences, City of Dubrovnik Development Agency, Creative Business Network, Hungarian Hospitality Employers' Association. Loe lähemalt www.tourban.eu
- Lõppes projekti QUALIFY ("Quality standards and authenticity to foster competitiveness of agrifood SMEs") elluviimine, mis tegeles toiduainete sektoris olevate ettevõtete toidupettuste ennetamise ja toidukvaliteedi kontrolli teemaga. Projektis osalesid Government of Catalonia – Department of Agriculture, Livestock, Fisheries and Food (juhtpartner, Kataloonia), Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Chamber of Agriculture of la Vienne (Prantsusmaa), Chamber of Commerce and Industry (Sloveenia), Bulgarian Chamber of Commerce and Industry (Bulgaaria), Region of Thessaly (Kreeka). Qualify projekti eesmärk oli parandada VKE-de kvaliteedistandardite haldamist, vältides pettuseid ning rakendades paremaid ja keerukamaid kvaliteedistandardeid, mis vastavad seadusandlusele ja tagavad paremad ning konkurentsivõimelisemad tooted. Loe täpsemalt: www.interregeurope.eu/qualify/
 - Juulis 2021 alguse saanud Euroopa Komisjoni poolt rahastatav pilootprojekt GOOSE jätkus. Selle fookuses on riigihangete kaugu väikese ja keskmise suurusega (VKE edaspidi) ettevõtete aitamine kolmandate riikide turgudele. Projekti jooksul pakutakse ettevõtetele ekspertide koostatud strateegiaid, tööriistu, nõuandeid ja suuniseid, et aidata VKEdel tõsta suutlikkust ja suurendada teadmisi, konkureerimaks riigihangetel kogu maailmas, eelkõige projekti kuues sihtriigis. Projektil on 6 sihtriiki: Tšiili, Colombia, Norra, Serbia, Jaapan ja Vietnam ning 4 fookusvaldkonda: rohemajandus, IKT, tark linn ja tervishoid. 2023. aastal toimusid ettevõtete visiidid Kolumbiasse, Serbiasse ja Norrassa. Lisaks mitmed veebipõhised kohtumised sihtriikide ja sektorite ekspertidega. Lisaks on võimalik ettevõtetele tellida riigihangete monitoorimise teateid projekti kodulehelt. Projekti neli partnerit asuvad üle Euroopa: Agència per a la Competitivitat de l'Empresa (ACCIÓ) Hispaanias, Flanders Invest & Trade (FIT) Belgias, Sloveenia Kaubandus-Tööstuskoda (CCIS) Sloveenia ning Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (EKTK). Loe lähemalt projekti kohta kodulehelt: www.projectgoose.eu
 - Märtsis 2023 algas Interreg Kesk-Läänemere programmist rahastatav projekt "LEF Network Azerbaijan". Projekti raames korraldati 2023.a Eesti, Läti ja Soome ettevõtete ühine kontaktreis Bakuusse ja valmistati ettevõtteid ette Aserbaidžaanis turule sisenemiseks. Projekt jätkub kuni 2026. a kevadeni. Tegevuste eesmärk on jõuda õigete partneriteni Aserbaidžaanis ja aidata ettevõtetel arendada välja oma võrgustik. Projekti juhtpartner on Läti Kaubandus-Tööstuskoda, partneriteks Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Satakunta Rakenduskõrgkool Soomest. <https://centralbaltic.eu/project/lef-network-azerbaijan/>
 - Ettevõtete teadmusjuhtimist edendav projekt KNOWMAN (Knowledge Management Training for KIBS SMEs) käivitus novembris 2021 ja lõppes 2023. aasta novembris. Tegevuste elluviimist rahastas Erasmus+ programm ning projektipartnerid pärinesid neljast riigist - Eesti, Itaalia, Poola ja Rumeenia. KNOWMAN fookuses oli kavandada ja pakkuda teadusmahukate äriteenustega (KIBS) väikese- ja keskmise suurusega ettevõtetele praktilisi ja interaktiivseid teadmusjuhtimise teabematerjale ja koolitusi. Kui 2022.a. tegelesid projektipartnerid teadmusjuhtimisega seotud väljakutsete väljaselgitamisega läbi ettevõtjate intervjuude, siis 2023.a. valmisid praktiline juhised ettevõtjate erinevate teadmiste juhtimise väljakutsete lahendamiseks ja tasuta

- interaktiivne tasuta veebipõhine õpiprogramm kõigile huvilistele teadmusjuhtimise paremaks rakendamiseks ettevõtetes. Lisainfo <https://knowmanproject.eu/>
- Naisjuhtide kiirendi algas 2023. aasta jaanuaris ning kestis 6 kuud. Projekti eesmärgiks oli aidata keskastme juhtidel tippjuhtkonnani läbi murda. Projektis osales 25 naisjuhti eri sektoritest ning organisatsioonidest. Projekti kuldsponsor on TELIA Eesti, kaasrahastajateks Kanada Saatkond Eestis ja Rootsi Suursaatkond Eestis. Projekti aitas ellu viia SpeakSmart. Hea uudis on see, et kõik toetajad jäid projekti tulemustega rahule ning kiirendiga jätkatakse ka 2024. aastal.
 - Projekt naiste osaluse suurendamiseks IKT sektoris kestis veebruarist septembrini 2023. aastal. Projekti kaasrahastas rahvusvahelise eraettevõtluse keskus CIPE. Selle raames viidi läbi mitmeid ümarlaudu, koolitusi ja üritusi, mille fookuses oli naiste julgustamine IKT-sektoris karjääri teekonda alustama.
 - Projekti „HÕBESTRATEEGIAD - ühised strateegiad hõbemajandusega ettevõtete jaoks: hõbeajastu töötajate ligimeelitamine ja hoidmine“ eesmärgiks on 55+ vanuses töötajate ja tööandjate mõtestatud dialoog. Veelgi enam, selle raames viiakse läbi piloot, kus testitakse erinevaid strateegiaid, kuidas ettevõtteid saaksid olla vanemaealiste kaasamisel tõhusamad ja tulemuslikumad. Projekt sai alguse 2023. aasta märtsis ning peapartneriks on Läti Kaubandus-Tööstuskoda. Tegevuste ja koolituste planeerimiseks värvati 2023. aastal ettevõtteid Eestist, Soomest ja Lätist. Ühiskoolituste osa hulka kuulub reisimine ja parimate praktikate kaardistus ja külastused igas partnerriigis asuvates ettevõtetes. Need saavad toimuma nii 2024. kui 2025. aastal. Projekti kaasrahastab Kesk-Läänemere programm.
 - 2023. aasta novembris algas Interregi Eesti-Läti piiriülese koostöö programmi projekt Twinnovation. Projektiga tuuakse ettevõtetele digi- ja rohepöörde teemaline koolitusprogramm ja juhendatakse pilootprojektide elluviimisel. Eesmärgiks on töötada välja uuenduslikud lahendused toodetele, teenustele või protsessidele. Twinnovation projektis osalevad ettevõtluse ja innovatsiooni tugiorganisatsioonid - Baltic Innovation Agency, Läti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ning 10 ettevõtet Lõuna- ja Lääne-Eestist ning Põhja-Lätist.
 - Läbilaskvuse edendamine kahe bakalaureuseõppe programmide kaudu integreeritud alg- ja täiendkurseõppega (lühidalt BA&VET) projekti eesmärgiks on ajakohastada kutseõppeasutuste ja ülikoolide õpet. Kuigi rohepöördest räägivad praegusel ajal kõik, siis paraku õppekavades neid kompetentse endiselt pea ei kajastugi. Projekt sai alguse 2022. aasta detsembris ning kestab 36 kuud. Projekti kaasrahastatakse Euroopa Liidu vahenditest.
 - Alates novembrist 2023. aastal viib koda kolme aasta jooksul ellu samuti energia- ja ressursitõhusust edendavat projekti Easy Energy (*Easy Energy Efficiency solutions for public buildings and small companies in the BSR*), mida kaasrahastab EL läbi Interreg Läänemere regiooni programmi, mis ühendab partnereid 7 riigist ning 12 organisatsioonist. Projekt juhendab omavalitsusi ja ettevõtteid, kuidas vähendada energiatarbimist olemasolevates hoonetes lihtsate ja odavate meetmetega, nagu näiteks soojustamine ja vee/elektri kasutamine, ning koolitab energeetikapraktikuid, et nad saaksid tulevikus nõu anda madaltehnoloogiliste energiatõhusate lahenduste kohta.
 - 2023. aasta märtsist alates osaleb koda uues turismivaldkonna projektis "Tourism in Balance (TIB)". Projekt keskendub külastajate hajutamisele ajas ja ruumis, et leida

- tasakaal piirkonna külastajate, kogukondade ja keskkonna vahel. Projektis osalevad kuus Euroopa turismipiirkonda ja linna - Sevilla, Rooma, Krakow, Brasov, Amsterdam ja Tallinn. Eestist on projekti kaasatud lisaks Eesti Kaubandus-Tööstuskodale ka Majandus-ja Kommunikatsiooniministeerium. Tourism in Balance on kaasrahastatud Interreg Euroopa riikidevahelise koostöö programmist, mille eesmärk on parandada regionaalarengu poliitika rakendamist Euroopa erinevates piirkondades.
- 2022. aasta novembrist kuni 2025. aasta novembrini osaleb koda partnerina EL programmi LIFE kaasrahastatud projektis "Energiatehine VKE-dele" (Energy Efficiency for SMEs), mis võimaldab Eesti ettevõtetele toidutootmise, metalltöötlemise, hotelli- ja toitlustussektoris pakkuda individuaalseid ja tasuta energiasäästu nõustamisteenuseid. Eesmärk on tõsta ettevõtete teadlikkust, toetada optimeerivate meetmete kasutuselevõttu ja investeeringuid energiasäästumeetmetesse, et seeläbi suurendada nende energiatehine, vähendada keskkonnajälge ja õhusaasteainete heitkoguseid. Parima nõu andmiseks külastame ettevõtteid ja lähtume ettevõtte prioriteetidest ning huvidest.
 - 2023. aasta detsembris algas AI for SMEs projekt. Selle eesmärgiks on väike ja keskmise suurusega ettevõtetele tehisintellekti kasutamiseks vajalike teadmiste kohaleviimine. Valdkond on väga kiireas arengus ning ettevõtjate seas läbiviidud uuringud näitavad, et teadlikkus kuidas tehisintellekti tööriistu enda kasuks tööle panna, madal. Projekti kaasrahastatakse Euroopa Liidu vahenditest.
 - Jaanuaris 2023 aastal alustas 3-aastane projekt PPI4Cities. Selle fookuses on innovaatiliste hangete lihtsustatud kasutamine omavalitsustes Läänemere regioonis. Töötatakse välja ja aidatakse juurutada omavalitsustele digitaalsed tugivahendid ja -materjalid, et hõlbustada innovaatiliste riigihangete kasutamist. Projekt toetab Läänemere piirkonna linnu nende avalike teenuste hangete parendamisel ja innovatsioonieesmärkide saavutamisel. Kasutades projekti partnervõrgustikku, koolitusi ja pilootlinnades (Tartu, Tampere, Panevėžys) väljatöötatud lahenduste katsetamisi ja hindamisi suurendatakse Läänemere piirkonnas innovaatiliste lahenduste kasutuselevõttu praktikas. Projekti sihtrühm on riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja linna osalusega ettevõtted, kes õpivad targa linna temaatikat ja kavandavad uuendusi juba hanketasandil. Projekti rahastatakse Interreg Baltic Sea Region 2021-2027 vahenditest. Lisainfo: <https://interreg-baltic.eu/project/ppi4cities/>

KAUBANDUSKOJA ESINDUSED

Jõhvi esindus

Möödunud aasta märksõnadeks Ida-Virumaa ettevõtluses olid majanduslangus, palgasurve ja uuel aastal ees ootav maksukoormuse tõus. Positiivsema poole pealt võiks esile tuua Õiglase Ülemineku toetusmeetmete avanemise ja esimeste toetuste väljamaksmise kiirematele taotlejatele. Samuti on tootmist alustanud mõned uued ettevõtted (näiteks tuulegeneraatorite tootja OÜ Freen) ja lootust on, et uusi alustajaid tuleb ka 2024. aastal. Vaatamata rasketele aegadele tegutseb enamik siinseid ettevõtteid jätkusuutlikult edasi ja kaubanduskoja Jõhvi esindus on püüdnud neile oma tegevusega igati toeks olla.

Rahvusvaheline koostöö

Eesti turu väiksusest ja meie ettevõtete kasvusoovidest tulenevalt korraldas Jõhvi esindus mitmeid üritusi, mis võimaldasid ettevõtetel saada infot neid huvitavate sihtturgude kohta. Aasta jooksul toimusid äridelegatsioonide visiidid Usbekistani, Moldovasse ja Slovakkiasse ning Kesk-Aasia ja India teemalised ärihommikusöögid Eesti diplomaatidega. Rahvusvahelistumisele suunatud üritused on olnud suunatud ennekõike sihtturgude ettevõtluskeskkonna tutvustamisele ja konkreetsete äripartnerite leidmisele ning nendel osales lisaks Ida-Viru ettevõtetele ka hulgaliselt väljaspool maakonda tegutsevaid ettevõtjaid.

Ukraina abistamine

Kuna ettevõtjate ees seisvate probleemide põhjustajaks on suuremal või vähemal määral Venemaa poolt Ukraina vastu alustatud verine vallutussõda, on Jõhvi esindus koos kolleegidega andnud oma panuse Ukraina ettevõtete ja sõjaväe abistamiseks. Oleme levitanud infot Ukraina ettevõtete koostöösoovide kohta ning kogunud vahendeid sealsete kaitsejõudude abistamiseks. Kogutud raha eest oleme soetanud kaitsejõududele vajalikke kaupasid, viinud need Ukraina piirile ja andnud need üle sealsetele regionaalsete kaubanduskodade esindajatele. Ukraina kolleegid, keda teame juba sõjaeelsest ajast ja kes tunnevad kohalikke olusid, toimetavad abisaadetisena saadud kaubad otse rindel võitlevate sõduriteni. Ukraina toetamisele suunatud tegevused toimuvad koostöös Riigikaitse Edendamise Sihtasutusega ja abiprojektist saab lugeda siit: <https://riigikaitse.ee/mida-oleme-teinud/>.

Koostöö kohalikul tasandil

Kaubanduskoja Jõhvi esinduse juhataja Margus Ilmjärv osaleb aktiivselt mitmete Ida-Virumaa arengusse panustavate asutuste ja organisatsioonide töös. Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogus on olulisemad teemad eestikeelse kutsehariduse võimaldamine, suhtlus tööandjatega ning nende soovide arvestamine õppekavade koostamisel. Ida-Viru Ettevõtluskeskuse nõukogus oleme toetanud praeguse juhatuse algatusi erinevate klasterite ellukutsumisel ja nende tegevuse arendamisel. Samuti on ettevõtluskeskus olnud heaks partneriks mitme koostööprojekti elluviimisel.

Õiglase üleminek

Õiglase Ülemineku Fond on loodud Euroopa Liidu poolt nende piirkondade toetuseks, mis kannatavad enim fossiilsetelt kütustelt taastuvaid energiaallikaid kasutavale majandusele ülemineku protsessi käigus. Fondi mahuks on Eesti puhul ~340 mln € + tehniline abi ja kogu see raha leiab kasutamist Ida-Virumaal. Ettevõtlustoetuste osa on 168 mln € ja kaubanduskoja

Jõhvi esindus on kogu protsessi käigus seisnud aktiivselt selle eest, et ettevõtjad saaksid kasutada võimalikult suurt osa toetussummadest nendele sobivatel tingimustel. Teiselt poolt oleme korraldanud üritusi ettevõtjate teavitamiseks saadaval olevatest toetustest.

Ettevõtjaks olemise väärtustamine

Oleme seisukohal, et ettevõtjad vajavad rohkem tunnustamist oma ettevõtete loomisesse ja arendamisesse panustatud aja ning energia eest. Jõhvi esindus on ettevõtjate panust rõhutanud nii suhtluses meediaga kui erinevates koostöökogudes osaledes. Olulisima tegevusena väärib siinkohal esiletõstmist kohalike partneritega koostöös korraldatav iga-aastane ettevõtluskonkurss, mille võitjaid tunnustati selle aasta 30. novembril Jõhvi Kontserdimajas. Tiitli „Ida-Viru Äritegu 2023“ pälvis AS Enefit Green, mis avas 2023 aasta juunis Purtse tuule- ja päikeseenergia hübriidpargi. Lisaks Aasta Äriteole selgusid võitjad veel järgmistes kategooriates: SA Ida-Viru Keskhaigla (Ida-Viru Eurorahade Rakendaja 2023), AS Narva-Jõesuu Medical Spa (Ida-Viru Turismiettevõtte 2023), OÜ Freen (Ida-Viru Uus Ettevõtte 2023), OÜ Sometex (Ida-Viru Väikeettevõtte 2023) ja AS Enefit Power (Ida-Viru Rohepöörde Tegu 2023).

Europe Direct

Euroopa Komisjoni Eesti esindusega sõlmitud lepingu alusel jätkas kaubanduskoda 2023. aastal Europe Directi Jõhvi Teabekeskuse töö korraldamist. Keskuse eesmärgiks on nii era- kui juriidiliste isikute nõustamine kõigis Euroopa Liitu puudutavates küsimustes. Kuna eelmise aasta põhiteemaks oli rohepööre ja ÕÜ toetused, siis korraldasime Europe Directi vahendeid kasutades mitmeid ettevõtjatele suunatud teavitusüritusi, s.h.

- Äriõhtusöök ettevõtlusminister Kristjan Järvaniga Saka mõisas
- Investeerimiskonverents Narva-Jõesuus
- Ettevõtluskonkurss
- Ärihommikusöök Eesti New Delhi saatkonna asejuhiga

Tartu esindus

Tartu esinduse tegevused lisaks liikmete infopäringutele, koja teenuste tutvustamisele ning liikmetega kohtumistele 2023. aastal olid alljärgnevad.

Üritused

Aasta jooksul korraldati 16 seminari ja koolitust. Jätkuvalt oli populaarne kuuest seminarist koosnev finantskoolituste tsükkel firma võtmeisikutele. Kogu hooaja vältel osales selles 133 inimest. Ülejäänud 10 muud seminari töid saali ja veebi keskkonda üle 170 osaleja. Esinduse poolt korraldatud tasulistel koolitustel osales kokku 2023. aastal 303 huvilist. Lisaks sellele kasutati toimunud koolituste tasulise järelvaatamise teenust 6 korral.

Oma teenuste turundamiseks ja uute liikmete leidmiseks osalesime taas ettevõtlusnädalal, kus seekord oli fookuses töötajad ja teemaks „Kuidas peaks tööandja oma töötajaid toetama?“. Esinejateks olid Elina Lahesoo ja Raido Rõivas, kes rääkisid suhtlemisest infopuutuse ajastul, palgateadlikkusest kõneles Irene Annus. Piret Jõhvik andis soovitusi tööandjale, kuidas kaasata 50+ töötajaid ning sõltuvuste teemal rääkis Crister Nordin.

Liikmeüritus Disc Golf 2023 Annikorus

Teist aastat korraldatud liikmeüritus Lõuna-Eestis tõi kokku 27 paari osalejaid (1 paar rohkem kui 2022. aastal).

Väliskaubandusdokumendid

Aasta jooksul väljastas esindus 1524 päritolusertifikaati. Võrreldes eelmise aastaga on nende arv 2023 aastal vähenenud 4,3%. Enim väljastati Tartus päritolusertifikaate USA, India ja Hiina suunas liikuvatele kaupadele.

Ettevõtete külastused

Tartu koja eesmärgiks on külastada piirkonna ettevõtteid, et kaardistada kohalike ettevõtjate huvid ja vajadused. Jõuti külastada 8 ettevõtet: OÜ B&W Metall, Antsla- Inno AS, Linda Nektar AS, ARKE Lihatööstus AS, UPM Otepää Plywood Mill, Franzraver OÜ, Kroonpress AS, Evicon MCI OÜ

Osalemine töögruppides ja muud tegevused

Osaleti erinevate kohaliku ettevõtluse edendamiseks mõeldud töögruppide ja komisjonide töös:

- Tartu linnavalitsuse poolt koordineeritava ettevõtluse tugistruktuuride ümarlaud
- Lõuna-Eesti regionaalne Nõukogu
- Jätkasime hindamiskomisjoni tööd meetme "Kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmine" (KRAV)
- Meetme „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“(PEEK) Lõuna-Eesti hindamiskomisjoni töö
- Tartu Teerajajate Allee zürri
- SA Tartu Ärinõuandla nõukogu töö
- Naisjuhtide arenguprogramm (jaanuar-juuni)

2023 andsime esmakordselt välja Tartumaa noore ettevõtja rahalise preemia koostöös Estikoga, preemia sai Omari Loid ettevõttest Praktikal.

Pärnu esindus

Pärnu esinduse tegevus oli 2023. aastal orienteeritud nii Pärnu piirkonnas kui mujal Eestis tegutsevatele ettevõtetele teenuste pakkumisele. Selleks korraldati koolitusi ja ärihommikusööke ning aidati kaasa ärikontaktide loomisele välisturgudel. Jätkati Pärnu piirkonna ettevõtete külastamise traditsiooni, et õppida neid paremini tundma ja saada paremini aru nende vajadustest.

Seminarid ja koolitused

2023. aastal korraldas Pärnu esindus 7 koolitusseminari. Kuressaares ja Tallinnas toimus seminar „Majandusaasta aruanne 2022“. Pärnus, Kuressaares ja Tallinnas toimus seminaride sari „Maksumuudatused 2024 – 2025 ja aktuaalsed maksuküsimused“ ning lisaks sellele korraldasime Tallinnas veel kaks maksuteemalist seminari. Meie korraldatud seminaridel osales kokku 147 inimest.

Ärihommikusöögid

Kohalikus kogukonnas on saanud omamoodi kaubamärgiks meie korraldatavad ärihommikusöögid, kus ettevõtjate ja avaliku sektori esindajatega kohtuvad olulised inimesed. Möödunud aastal õnnestus läbi viia neli ärihommikusööki. Esinemas käisid Eesti Energia AS juhatuse esimees **Hando Sutter**, Eesti Panga nõukogu esimees ja Eesti Vabariigi esimene peaminister **Mart Laar**, kliimaminister **Kristen Michal** ja erakonna Isamaa esimees **Urmas Reinsalu**. Kokku sai meie ärihommikusöökidest 2023. aastal osa 78 huvilist.

Majandusteemaline pärastlõuna

Kaubanduskoja Pärnumaa liikmed ja Swedbanki võtmekliendid kohtusid 14. korda meie korraldatud Majandusteemalisel pärastlõunal, kus inspireerivaid ideid ja kasulikke teadmisi jagasid Eesti Panga president **Madis Müller**, Swedbanki juhtiv andmeteadlane **Lehar Oha** ja esimese eestlasena üksi ümber maailma purjetanud ja ekstreemsel Golden Globe Race-l osalenud soolopurjetaja **Uku Randmaa**.

Osalemine Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogu ja Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži nõukogu töös

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogus on Kaubanduskoda esindatud kolme liikmega ja Pärnu esinduse juhataja Toomas Kuuda on nõunike kogu esimees. Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis ollakse ülikooliväline isikuna nõukogu liige. Nende tegevustega aidatakse kaasa kutsehariduskeskuse ja kolledži ning ettevõtjate koostööle ja õppekavade arendamisele lähtuvalt tööandjate huvidest.

Välja antud auhinnad

Neljateistkümnendat korda Kaubanduskoja Pärnu esinduse poolt välja antava auhinna „Pärnumaa vastutustundlik ettevõtja“ pälvis 2023. aastal **Pärnu Sadam AS**. Auhind omistatakse ettevõttele, kelle tegevus on märkimisväärselt aidanud kaasa kohaliku kogukonna arengule ja mille majandusnäitajad on olnud stabiilselt head aastate lõikes.

Panus korraldamisse ja osalemine

- Pärnumaa ettevõtlusnädal
- Ürituste „Brackmanni Pärand“ ja „Juhtimise Meistriklassi“ koostööpartner ja žüriis osalemine
- Tallinna Tehnikakõrgkooli konkurss „Parim ärimudel“
- Pärnumaa tegija konkurss parimate ettevõtete väljaselgitamiseks
- Pärnumaa arengukoostöö
- Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri Kutsehariduse hindamisnõukogu
- Interreg IVa 2021 – 2027 Eesti-Läti koostööprogrammi seirekomitee
- Rahandusministeeriumi minuomavalitsus.ee omavalitsuste ettevõtluskeskkonna mõõdikute väljatöötamise töörühm

Messid

Kaubanduskoja Pärnu esinduse ülesandeks oli korraldada Eesti ettevõtete ühisstendi ehitus ja väljapanek rahvusvahelisele toidu- ja joogisektori messile GULFOOD 2023, mis toimus veebruaris Dubais ning FOODEX 2023, mis toimus märtsis Tokyos. Huvi meie standide ja toodete vastu oli suur ning meil oli hea meel kaasa aidata Eesti tutvustamisele.

Väliskaubandusdokumendid

2023. aastal väljastas Pärnu esindus 3037 päritolusertifikaati ja muud väliskaubandusega seotud dokumenti.

Saaremaa esindus

Kuressaare esinduse eesmärk on tagada Saaremaal ja Hiiumaal kaubanduskoja liikmete igapäevaste teenuste, konsultatsioonide, seminaride, koolituste ja väliskaubandusdokumentide kättesaadavus.

Kuressaare esindus väljastas ja kinnitas 2023. aastal 236 väliskaubandusdokumenti.

Üritused

2023. aasta veebruaris ja detsembris korraldas Kuressaare esindus koostöös Pärnu esindusega majandusaasta aruande seminari ja maksumuudatuste alase seminari. Mõlemast seminarist võttis osa üle 30 inimese.

KAUBANDUSKODA KUI ETTEVÕTJATE SUHTLUSKANAL

2023. aastal korraldasime traditsiooniks saanud liikmeüritusi nagu Kevadball, tennise- ja golfiturniir ning Ärihooaja Avamine. Väikese vastuvõtuga tähistasime ka koja 98. aastapäeva.

Tenniseturniir

Laupäeval, 27. mail toimus Pärnus juba 27. kaubanduskoja tenniseturniir. 38 osalejat loositi kohapeal paaridesse ning tuulise ilma kiuste peeti väljakutel vägevad lahingud.

Turniiri ning tennise rändkarika võitsid sel korral Maris Mendelman (Saue Production OÜ) ja Ain Lausmaa (Menu Meedia OÜ).

II kohale tulid Pirkka-Marja Pöldvere (LEADELL Pilv Advokaadibüroo) ja Aivar Vipper (SA.MET AS).

III koha saavutasid Jaanika Lips (SA.MET AS) ja Raivo Jüriso (SA.MET AS).

Lohutusturniiri võitjateks tulid Kadi Miilits (Tori Timber OÜ) ja Paul Latserus (KPMG Baltics).

Golfiturniir

Kaubanduskoja ja Mateki Golfiturniir tõi 8. juunil Jõelähtmele Estonian Golf ja Country Clubi kokku ettevõtjatest golfisõbrad. Osalejad mängisid 4-liikmelistes tiimides Scramble formaati. Eelmise aasta võitjad ettevõttest Solar4you OÜ kaitsesid oma tiitlit ka sel korral. Ettevõtet esindasid Jaanus Simson, Janno Sild, Rene Aguraiuja ja Kristjan Spongolts.

II koha saavutas GT Tarkvara OÜ (Hanno Strazds, Heiti Elster, Rasmus Reimo ja Risto Mikk).

III kohale tuli Balti Vara Ehitus OÜ meeskond (Maido Rõivas, Hannes Jennsen, Igor Viirlaid ja Kaur Andresson).

Pikima avalöögi naiste arvestuses tegi Edith Alliksoo (Inseneriehituse AS). Meeste pikima avalöögi võitja pidime välja selgitama mündiviske teel, sest kaks mängijat (Anti Metsamaa ja Janno Sild) löid palli samale kaugusele. Mündiviske tulemusel läks võit Janno Sillale (Solar4you OÜ). Toimus ka erivõistlus lähim lipule löök, mille võitis Heiti Elster (GT Tarkvara OÜ).

Ärihooaja avamine

26. augustil avasime TalTechis uue ärihooaja. Külalised said osa võtta harivatest töötubadest, tutvuda meie koostööpartnerite tegevustega, kuulda haridusteemalist arutelu Grete Arroga ning Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi juhataja Elinor Tominga sõnavõttu arengufondi ja ettevõtjate koostööst. Peaesinejana astus üles Mihkel Raud. Ürituse jooksul toimus FitSphere sammuvõistlus, mille võitis ülekaalukalt Annika Lepik (23 196 sammu). SIXT loosis enda telgis käinute vahel välja reisikohvri ja auto kasutusõiguse nädalavahetuseks, mille võitis Merike Pärn. Visiitkaardiloosi peaaahinna, Estraveli ja Finnairi poolt välja pandud reisipaketi, võitis juba teist aastat järjest Andres Nõgisto ettevõttest Andi Retro OÜ. Palju õnne kõigile võitjatele!

Aastapäeva vastuvõtt

Kaubanduskoja 98. aastapäeva tähistasime koos liikmete ja heade koostööpartneritega 10. novembril hubasel vastuvõtul Tallinna Tööstushariduskeskuses. Traditsioonilise aastapäevakõne pidas kaubanduskoja juhatuse esimees Toomas Luman, külalisi tervitas ka kooli direktor Paul Alekand. Kooli esindajad tegid külalistele koolis ka ekskursiooni, mille järel mitmedki tõdesid, et ei olnud teadlikud nii suurepärasest ja kaasaegsetest õppimisvõimalustest ja -vahenditest siinsamas Tallinnas.

Täname koostööpartnereid, kes toetasid meie liikmeürituste toimumist:

Veiniekspress, Tradehouse, Taktikalise Laskmise Keskus, Stillabunt, Franz Raver, Dermosil, Pallas Hotell, Lydia Hotell, Dorpat Hotell, Stebby, Terminal Oil, Borealis, Vivin, A. Le Coq, Värskä, annAmi, Jesinfoto, Sixt, Estonia Resort & Spa Hotel, Saku Õlletehas, Eternal Youth, Matek, Euronics, Estravel, Finnair, Tööinspeksioon, Coca-Cola, TalTech, FitSphere, Lamberts, Auve Tech, Ergo, mySnack.

KAUBANDUSKOJA TRÜKISED JA VÄLJUNDID

Jätakuvalt ilmusid liikmeid teavitavad ning välispartneritele suunatud väljaanded.

- 6 numbrit kaubanduskoja häälekandjat Teataja;
- 1 numbrit venekeelset häälekandjat Vestnik;
- iganädalane E-Teataja eesti keeles, kaks korda kuus ilmuv venekeelne E-Vestnik ning üks kord kuus ingliskeelne E-News. Lisaks saatsime E-Teatajat ka alustavatele ettevõtjatele, et pakkuda neile tuge;
- Igakuiselt saadeti välja „Sündmuste kalendrit“, mis tutvustab eesoleva kuu sündmuseid;
- Saatsime välja Enterprise Europe Network uudiskirja, kus anname infot EEN võimaluste, koostööpakkumiste, messide ja riigihangete kohta;
- Saatsime välja ka Export News uudiskirja. 2017. aasta augustist hakkas kaubanduskoda välja andma Eesti eksportööre tutvustavat elektroonilist uudiskirja Export News. Uudiskirja eesmärk on tutvustada Eesti eksportööride tegevusi ja saavutusi rahvusvahelisel tasandil. Uudiskirja saajateks on välisriikide saatkonnad Eestis ja välismaal, Eesti riigi ja EASI välisesindused, aukonsulid, välismaised kaubanduskojad jne.

MEEDIASUHTLUS

Kaubanduskoda on üks hinnatumaid majanduskeskkonna ja ettevõtluse teemadel seisukohtade andjaid ning meedia kasutab aktiivselt kaubanduskoja materjale avalikus ruumis. Kokku mainiti kaubanduskoda 2023. aastal meedias ligemale 1033 korral. Saatsime aasta jooksul välja üle 35 pressiteate, lisaks jõudis suur hulk ettevõtjate jaoks olulisi teemasid ajakirjandusse kaubanduskoja kodulehe ja uudiskirjade kaudu.

Peamised kajastatud teemad olid: Töötajate tervise edenduse soodustamine; Ettevõtjad valitsusele: häid seaduseid ei tehta turbomenetlusega; Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ei toeta praegusel kujul mootorsõidukimaksu; Luman: makse ei peaks tõstma, need pidurdavad majanduse arengut; Parimate ettevõtete auhinnagala.

KODA TUNNUSTAB

Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabel 2023

Konkurentsivõime edetabelit korraldades tunnustab kaubanduskoda tublimaid ettevõtteid. Eesmärgiks on selgitada välja konkurentsivõimelisemad ettevõtted, pakkuda ettevõtetele võimalust võrrelda end teiste omasugustega ning hinnata Eesti ettevõtete edukust, tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on koostanud Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabelit aastast 2003. Konkursi raames koostatakse ettevõtete üldine konkurentsivõime paremusjärjestus majandusnäitajate põhjal. Arvestatakse kahe viimase aasta majandustegevuste näitajad: müügitulu, puhaskasum, omakapital, töötajate arv ning tööjõukulu. Andmete analüüsi ja edetabelite koostamise partneriks on Eesti Konjunkturiinstituut, tehes koostööd Lausanne'i Juhtimise Arendamise Instituudiga.

2023. aastal toimus konkurentsivõime edetabelis muutus, millega ei antud välja ei konkurentsivõimelisima suurettevõtte, konkurentsivõimelisima väike- ja keskettevõtte ega konkurentsivõimelisim mikroettevõtte tiitleid.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konkursi „Konkurentsivõime edetabeli 2023“ võitjad:

- ERICSSON EESTI AS, Konkurentsivõimelisim tööstusettevõtte;
- ORLEN EESTI OÜ, Konkurentsivõimelisim kaubandusettevõtte;
- ADMIRAL MARKETS AS, Konkurentsivõimelisim teenindusettevõtte.

Konkurentsivõimelisimad ettevõtted 2023. aastal valdkonniti:

- ESTRAVEL GROUP AS, turismi- ja toidlustusettevõtte;
- NORTAL AS, side-, kommunikatsiooni- ja IT-ettevõtte;
- E-PIIM TOOTMINE AS, toiduainetööstuse ettevõtte;
- NOMINE CONSULT OÜ, inseneeria-, arhitektuuri- ja projekteerimisettevõtte;
- MERKO EHITUS AS, ehitusettevõtte;
- MAINOR ÜLEMISTE AS, kinnisvaraettevõtte;
- ADMIRAL MARKETS AS, finantsvahendusettevõtte;
- LEMEKS AS põllumajandus-, metsandus- ja kalandusettevõtte.

Kokku osales edetabelites 1858 ettevõtet.

Valdkondlikes edetabelites osales ettevõtteid järgmiselt: tööstus 551, kaubandus 513, teenindus 327, turism 25, toiduainetööstus 59, kinnisvara 36, inseneeria-, arhitektuuri- ja projekteerimisettevõtted 39, ehitus 155, side, kommunikatsioon ja IT 74, põllumajandus, kalandus ja metsandus 37 ja finantsvahendus 32.

Valdkondlikke võitjaid tunnustasime viies auhinnad ettevõtetesse kohapeale. Konkurentsivõimelisimaid ettevõtteid tunnustati 2023. aastal Fotografiskas Ettevõtlusauhindade galal.

Aasta ettevõtte 2023

Koos Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja Tööandjate Keskliidu konkursi Ettevõtluse Auhind parimatega kandideerisid Konkurentsivõime Edetabeli parimad tiitlile Aasta Ettevõtte 2023. Aasta ettevõtte tiitli pälvis Icosagen Cell Factory OÜ.

Aasta ettevõtte valis esinduslik žürii, kuhu kuulusid: Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Tiit Riisalo, EASi juhatuse liige Sigrid Harjo, Eesti Tööandjate Keskliidu tegevjuht Arto Aas, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor Mait Palts, Eesti Panga president Madis Müller, Tartu Ülikooli majandusteaduskonna rahvusvahelise ettevõtluse professor ja Eesti Teaduste Akadeemia liige Urmas Varblane, Rektorite Nõukogu juhatuse esimees, Tartu Ülikooli rektor Toomas Asser, Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi juhatuse liige Riin Savi ja Tööandjate Keskliidu volikogu liige Kadri Mägi-Lehtsi.

Eesti parimate ettevõtete tunnustamisüritust korraldasid EASi ja KredExi ühendasutus, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Tööandjate Keskliit. Konkursi kohta leiab täiendavat infot kodulehelt www.ettevotluskonkurss.ee

Noore Ettevõtja preemia

Üheksandat korda anti välja Noore Ettevõtja preemiat. 2023. aastal oli preemia toetajaks LHV Pank. Aasta noore ettevõtja tiitli ja 5000 euro suuruse preemia pälvis Kristo Klementi ettevõttega Revismo OÜ.

Revismo OÜ ettevõtte keskendub professionaalsete inseneriteenuste osutamisele, tootearendusele ning innovatsiooni edendamisele metalltoodete ja -seadmete arendamisele ja projekteerimisele.

Revismo OÜ üks peamisi panuseid Eesti majandusse on pühendumine ekspordi kasvule. 15-st kvalifitseeritud insenerist koosneva meeskonnaga ollakse edukalt lõpetanud üle 550 tootearendusprojekti. Kliendibaasi kuuluvad ettevõtted mitte ainult Eestist, vaid ka Soomest, Rootsist, Norrast, Taanist ja Saksamaalt. Pakkudes rahvusvahelistele klientidele kvaliteetseid insenerilahendusi, ollakse tugevdatud Eesti positsiooni usaldusväärse ja innovaatilise partnerina maailmaturul.

Noore ettevõtja preemia saavad kandideerida kõik kuni 35-aastased Eestis registreeritud ettevõtte omanikud ja/või juhid, kelle tegevus on olnud silmapaistev, kes on kasutanud oma ettevõtluses innovaatilisi lahendusi ja juba ekspordib või plaanib seda tegema hakata. 2023. aastal kandideeris preemia 16 ettevõtlikku noort, kelle hulgast valis võitja välja žürii.

Žüriis osalesid Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor Mait Palts, LHV ettevõtete panganduse juht Indrek Nuume, Eesti Vabariigi presidendi majandusnõunik Kaspar Oja, Estraveli tegevjuht Anne Samlik ning eelmise aasta noore ettevõtja preemia laureaat ja ettevõtte Bikeep OÜ juht Kristjan Lind.

Konkurssi korraldavad Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja LHV Pank AS ning algatust toetab president Alar Karis. Tiitel antakse üle Eesti parimate ettevõtete galal.

Tütarettevõtte Eesti Konjunkturiinstituut AS

2023. aastal suurema osa müügitulust, 99%, moodustasid lepingulised tööd (majandus-, hinna- ja spetsiaaluuringud), väljaannete ja infopäringute müük andis 1% käibest. Müügitulust 22% saadi välisriikidest. EKI tööde peamisteks tellijateks olid ministeeriumid, riigiasutused ja Euroopa Komisjon.

EKI juhatus oli 2023. aastal kahe- ja nõukogu kolmeliikmeline. Nõukogu liikmetele töötasu ei arvestatud ega makstud. Juhatuse ja nõukogu liikmetele soodustusi ning tagasikutsumisel ja lahkumisel makstavaid tasusid sätestatud ei ole.

30.04.2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Raamatupidamise aastaaruanne

Konsolideeritud bilanss

(eurodes)	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
AKTIVA			
Käibevara			
Raha ja rahalähendid	2	2 536 111	3 128 386
Lühiajalised finantsinvesteeringud	3	2 802 000	1 452 000
Nõuded ostjate vastu		113 950	232 757
Mitmesugused nõuded		53 228	25 517
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	4	170 615	99 944
Käibevara kokku		5 675 904	4 938 604
Põhivara			
Pikaajalised finantsinvesteeringud			
Väärtpaberid	3	200 235	192 675
Pikaajalised finantsinvesteeringud kokku		200 235	192 675
Materiaalne põhivara			
Maa ja ehitised	6	287 703	396 351
Masinad ja seadmed	6	20 285	23 084
Materiaalne põhivara kokku		307 988	419 435
Immateriaalne põhivara	7	1 346	7 682
Põhivara kokku		509 569	619 792
AKTIVA KOKKU		6 185 473	5 558 396
PASSIVA			
Lühiajalised kohustised			
Ostjate ettemaksed	9	416 007	404 670
Võlad tarnijatele		49 752	75 819
Mitmesugused võlad	9	521 838	405 463
Maksuvõlad	10	196 818	155 626
Viitvõlad			
Võlad töötajatele	9	70 652	67 668
Muud viitvõlad	9	733 031	508 693
Viitvõlad kokku		803 683	576 361
Lühiajalised kohustised kokku		1 988 098	1 617 939
Netovara			
Reservid	11	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		3 461 832	2 985 435
Aruandeaasta tulem		256 918	476 397
Netovara kokku	11	4 197 375	3 940 457
PASSIVA KOKKU		6 185 473	5 558 396

30. 04. 2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Konsolideeritud tulemiaruanne

(eurodes)	Lisa	2023	2022
TULUD			
Müügitulu	13	1 012 358	989 165
Liikme- ja sisseastumismaksud	14	989 690	990 678
Muud tegevustulud	15	579 718	825 901
Tulud kokku		2 581 766	2 805 744
KULUD			
Mitmesugused tegevuskulud	16	717 429	773 603
Tööjõu kulu	17	1 577 767	1 427 646
a) palgakulud		1 178 853	1 068 653
b) sotsiaalmaksud		398 914	358 993
Kulum	6,7	127 255	130 767
Kulud kokku		2 422 451	2 332 016
PÕHITEGEVUSE TULEM		159 315	473 728
FINANTSTULUD ja -KULUD			
Intressitulud		90 108	19 965
Kasum/kahjum			
finantsinvesteeringutelt		7 560	-17 325
Muud finantstulud- ja kulud		-65	29
Kokku finantstulud ja -kulud		97 603	2 669
ARUANDEAASTA TULEM		256 918	476 397
ARUANDEAASTA TULEM KOKKU		256 918	476 397

30.04.2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(eurodes)

I. RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST

	Lisa	2023	2022
1.1. Põhitegevuse tulem		159 315	473 728
1.2. Korrigeerimised		127 255	130 767
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	6,7	127 255	130 767
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		20 425	27 017
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus		370 159	-164 273

RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU

677 154 467 239

II. RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST

2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	6,7	-9 472	-15 523
2.2. Laekunud intressid		90 108	19 965
2.3. Pikaajaline finantsinvesteering	3	0	-210 000
2.4. Lühiajalised finantsinvesteeringud	3	-1 350 000	0
2.5. Muud finantstulud- ja kulud		-65	29

RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU

-1 269 429 -205 529

RAHAVOOD KOKKU

-592 275 261 710

RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	2	3 128 386	2 866 676
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS		-592 275	261 710

RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS

2 2 536 111 3 128 386

Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Reservid	Akumuleeritud tulem	Kokku
Saldo 31.12.2021	478 625	2 985 435	3 464 060
Aruandeperioodi tulem	0	476 397	476 397
Saldo 31.12.2022	478 625	3 461 832	3 940 457
Aruandeperioodi tulem	0	256 918	256 918
Saldo 31.12.2023	478 625	3 718 750	4 197 375

30. 04. 2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused

31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta kohta koostatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti finantsaruandluse standardist, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (kaubanduskoda) on oma põhikirja järgi vabatahtliku liikmelisuse alusel Eesti Vabariigis kehtestatud korras registreeritud juriidilisi ja üksikisikuid ühendav mittetulundusühing. Kaubanduskoja põhikirjaline eesmärk ei ole oma liikmetele ainelise tulu saamine ja jaotamine. Kaubanduskoda kasutab oma tulusid üksnes ühingu põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks.

Kaubanduskoja juhatus otsustas 16.03.2007 soetada 64,7% Eesti Konjunkturiinstituudi AS (EKI) aktsiatest. Seisuga 31.12.2023 kuulus kaubanduskojale 100% EKI aktsiatest.

Kasumiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr. 1 alusel.

Konsolideerimisgruppi kuuluvad juriidilised isikud kasutavad olulises osas ühtseid arvestuspõhimõtteid. Arvestuspõhimõtteid rakendatakse järjepidevalt kõigi aruandes esitatud perioodide kohta.

Eesti Kaubandus -Tööstuskoja arvestusvaluutaks on euro. Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes.

Konsolideerimise põhimõtted

Tütarettevõtte

Tütarettevõtteks loetakse sellist ettevõtet, milles kaubanduskoda omab rohkem kui 50% hääleõiguslikest aktsiatest, on muul moel võimeline valitsema tema tegevus- ja finantspoliitikat lepingu või kokkuleppe alusel või kui kaubanduskojal on õigus nimetada või tagasi kutsuda enamust tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetest. Tütarettevõtte raamatupidamisaruanded lülitatakse konsolideeritud aruandesse alates valitsemise tekkimise hetkest kuni valitsemise lõppemiseni.

Konsolideerimine

Konsolideeritud aruandes on rida-realt konsolideeritud kõik EKI finantsnäitajad. Kaubanduskoja ja EKI omavahelised tehingud ja saldod on elimineeritud.

Kaubanduskoja konsolideerimata aruannetes, mis on esitatud konsolideeritud aastaaruande lisades, kajastatakse investeering tütarettevõttesse soetusmaksumuses.

30.04.2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Finantsvara ja -kohustised

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantskohustusteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustisi.

Finantsvara ja -kohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või -kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantsvara eemaldatakse bilansist, kui konsolideerimisgrupi liige kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolele üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval, st päeval, mil konsolideerimisgrupi liige saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdud finantsvara üle.

Raha ja raha lähendid

Raha ning raha lähendina kajastatakse raha kassas ja pangas, nõudmiseni hoiuseid ning lühiajalisi (üldjuhul alla 3 kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite.

Finantsinvesteeringud

Lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja teistesse väärtpaberitesse on bilansis hinnatud, lähtudes nende õiglasest väärtusest. Õiglase väärtuse hindamisel on aluseks finantsinvesteeringu turuväärtus aruandekuupäeval. Juhtudel, kui õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, on finantsinvesteeringud kajastatud bilansis soetusmaksumuses. Lühiajalisi finantsinvesteeringuid iseloomustab asjaolu, et on kavatsus ja võimalus realiseerida need investeeringud ühe aasta jooksul.

Nõuded ostjate vastu

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on kajastatud tegevuskuludes. Lootusetud nõuded on kantud bilansist välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

Materiaalne põhivara

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 1 000 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle

30. 04. 2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

soetusmaksumusest maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponendi kasulikule elueale.

Koda kasutab materiaalse põhivara amortiseerimisel lineaarset meetodit.

Materiaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	12,5–20 aastat
Masinad ja seadmed	3–5 aastat
Muu materiaalne põhivara	3–5 aastat

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid parendustöid, mis vastavad põhivara kajastamise kriteeriumitele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Muud kulutused, mis pigem säilitavad põhivara võimet luua majanduslikku kasu, kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Amortisatsioonimäärad lähtuvad vara kasulikust elueast ning immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit.

Immateriaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Immateriaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Tarkvara	3 aastat

30. 04. 2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Rendiarvestus

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

Ettevõtte kui rentnik

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Ettevõtte

tulumaks

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Kehtiv maksumäär on 20% (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 20/80 netoväljamaksest). Alates 2019. aastast rakendub regulaarselt makstavatele dividendile madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamaksest). Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise maksustatud dividendide väljamakseni.

Dividendidelt makstav ettevõtte tulumaks kajastatakse kasumiaruandes tulumaksukuluna ning bilansis eraldi dividendide väljakuulutamise hetkel, sõltumata perioodist, mille eest dividendid välja kuulutatakse või millal dividendid tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide reaalsele väljamaksmisele järgneva kuu 10. kuupäeval. Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel edasilükkunud tulumaksuvara ega kohustusi.

Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena, on toodud aastaaruande lisas 12.

Kaubanduskoda ei jaota oma liikmete vahel tulemit.
Tütarettevõtte EKI saab vajadusel dividende jaotada.

Põhitegevuse tulud

Liikme- ja sisseastumismaksud kajastatakse tuluna perioodil, mille eest need tasuti. Teenuste osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast. Dividenditulu kajastatakse vastava nõudeõiguse tekkimisel.

Projektiarvestus

Rahvusvaheliste projektide puhul ei kajastata makstud summasid oma kuluna ega saadud summasid oma tuluna, vaid neid kajastatakse vastavalt nõude ja kohustusena. Tulude ja kulude aruandes kajastatakse vajadusel ainult vahendamisest teenitud netotulu või tekkinud netokulu.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimiseks nimetatakse Euroopa Liidu toetusfondide jt ettemakseid, mille tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud. Sihtfinantseerimist eristavad muust abist asjaolud, et

30. 04. 2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

selle rahalist väärtust on võimalik usaldusväärselt mõõta ning selle saamine on seotud teatud tingimustele vastamisega.

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel ja sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustisena. Vastavat kohustist kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil – põhitegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud põhitegevuse tulemit elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuste saldode muutused.

Investeeringis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Seotud osapooled

Osapooled on seotud, kui ühel osapoolel on valitsev mõju teise osapoole üle või oluline mõju teise osapoole ärilistele otsustele.

Aastaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- omanikke;
- teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (sh teised tütarettevõtted);
- tegev- ja kõrgemat juhtkonda.

Eesti Kaubandus -Tööstuskoja peamisteks seotud osapoolteks on juhatusega seotud ettevõtted, mis on Eesti Kaubandus -Tööstuskoja liikmed.

Aruandekuupäeva järgsed sündmused

Raamatupidamise aastaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmneshid bilansi kuupäeva, 31.detsembri 2023 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Aruandepäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, avalikustatakse aastaruande lisades.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

30.04.2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Lisa 2. Raha ja pangakontod
(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Sularaha kassas	2 219	1 134
Pangakontod	781 697	2 987 252
Tähtajaline hoius	1 752 195	140 000
Raha ja pangakonto kokku	2 536 111	3 128 386

Tähtajaliste hoiuste koosseisus on kajastatud erinevad lühiajalised deposiidid tähtajaga kuni 3 kuud ja intressimääraga kuni 3,05%.

Lisa 3. Lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud
(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajalised finantsinvesteeringud		
LHV pank	920 000	520 000
Coop pank	900 000	900 000
Swedbank	482 000	32 000
Luminor pank	500 000	0
Kokku	2 802 000	1 452 000
Pikaajalised finantsinvesteeringud		
Swedbank	200 235	192 675
Kokku	200 235	192 675

Coop panga allutatud võlakirjad soetati 2022.a. soetusmaksumusega 210 000 eurot.
31.12.2023.a. seisuga õiglasse väärtusesse arvestatud summa 200 235 eurot. Arvestuslik finantstulu on 7 560 eurot.

liik	pank	summa	tähtaeg	intress
Tähtajaline hoius	LHV	520 000	15.10.2024	4,50%
Tähtajaline hoius	LHV	400 000	06.10.2024	4,50%
Tähtajaline hoius	Coop	400 000	15.08.2024	4,30%
Tähtajaline hoius	Coop	500 000	05.09.2024	3,33%
Tähtajaline hoius	Luminor	500 000	08.08.2024	4,00%
Tähtajaline hoius	Swedbank	450 000	21.07.2024	4,00%
Tähtajaline hoius	Swedbank	32 000	04.10.2027	2,00%
Allutatud võlakiri	Swedbank	200 235	10.03.2032	5,00%

30.04.2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Lisa 4. Ettemakstud tulevaste perioodide kulud
(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Kindlustuse maksed	1 040	1 385
Reklaami, kirjastuse jm. ettemaksed	15 890	16 833
Messide ja visiitide ettemaksed	153 685	81 726
Kokku	170 615	99 944

Lisa 5. Tütarettevõtja aksiad
(eurodes)

Eesti Konjunkturiinstituut AS

Asukoht - Eesti Vabariik

Põhitegevusala – Teadus- ja arendustegevus sotsiaal- ja humanitaarteaduste vallas

Aktsiate arv 31.12.2022		4080
Aktsiate arv 31.12.2023		4080
Osalus 31.12.2022		100%
Osalus 31.12.2023		100%
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2022		133 461
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2023		133 461
Omakapital seisuga	31.12.2023	31.12.2022
Aktsiakapital	26 112	26 112
Reservkapital	2 612	2 612
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	79 985	77 371
Aruandeaasta kasum	7 183	2 614
Omakapital kokku	115 892	108 709
Osalus tütarettevõtte omakapitalis	100%	100%
Kojale kuuluv osa omakapitalist	115 892	108 709
Bilansiline väärtus kapitaliosaluse meetodil (lisa 18)	115 892	108 709

Tütarettevõtja aksiad soetusmaksumuses kajastuvad emaettevõtja konsolideerimata bilansis (lisa 18).

30.04.2024

Signature / allkirjastatud
KPMG, Tallinn

Lisa 6. Materiaalse põhivara liikumine
(eurodes)

	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	KOKKU
Soetusmaksumus				
Soetusmaksumus 31.12.22.	2 333 908	146 079	56 997	2 536 984
Soetamine	0	9 472	0	9 472
Soetusmaksumus 31.12.23.	2 333 908	155 551	56 997	2 546 456
Amortisatsioonikulu				
Amortisatsioonikulu 31.12.22.	1 937 557	122 995	56 997	2 117 549
Amortisatsioonikulu	108 648	12 271	0	120 919
Amortisatsioonikulu 31.12.23.	2 046 205	135 266	56 997	2 238 468
Jääkväärtus				
Jääkväärtus 31.12.22.	396 351	23 084	0	419 435
Jääkväärtus 31.12.23.	287 703	20 285	0	307 988

Lisa 7. Immateriaalne põhivara
(eurodes)

	Tarkvara	KOKKU
Soetusmaksumus		
Soetusmaksumus 31.12.22.	146 739	146 739
Soetusmaksumus 31.12.23.	146 739	146 739
Amortisatsioonikulu		
Amortisatsioonikulu 31.12.22.	139 057	139 057
Amortisatsioonikulu	6 336	6 336
Amortisatsioonikulu 31.12.23.	145 393	145 393
Jääkväärtus		
Jääkväärtus 31.12.22.	7 682	7 682
Jääkväärtus 31.12.23.	1 346	1 346

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

30. 04. 2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Lisa 8. Kasutusrent

(eurodes)

Ettevõtte kui rentnik

2023. aastal moodustasid masinate ja seadmete kasutusrendimaksed 27 208 eurot (2022: 17 293 eurot).

Koja esinduste rendimakseid on tasutud kogusummas 7 036 eurot (2022: 6 757 eurot). Tartu esindus 1 038 eurot (2022: 913 eurot), Pärnu esindus 2 820 eurot (2022: 2 820 eurot), Jõhvi esindus 1 445 eurot (2022: 1 344 eurot), Kuressaare esindus 1 733 eurot (2022: 1 680 eurot). EKI ruumide rendimakseid on tasutud summas 34 962 eurot (2022: 34 962 eurot). Kokku tasuti rendimakseid 2023. aastal 41 998 eurot (2022: 41 973 eurot) (vt. Lisa 16). Valdava osa ruumide rendilepinguid saab lõpetada 2–3 kuu etteteatamise ajaga.

Lisa 9. Lühiajalised kohustised

(eurodes)

Ostjate ettemaksed:

	31.12.2023	31.12.2022
Liikmemaksude ettemaksed	10 626	14 895
Muud ettemaksed	0	139
EKI uuringud	405 381	389 636
Kokku	416 007	404 670

Mitmesugused võlad

	31.12.2023	31.12.2022
Arbitraažikohtu vahendid*	520 520	404 145
Dispasöörade vahendid**	1 318	1 318
Kokku	521 838	405 463

*Arbitraažikohus lahendab lepingulistest ja teistest tsiviilõiguslikest suhetest, sealhulgas väliskaubandus- ja muudest rahvusvahelistest majandussuhetest tulenevaid vaidlusi. Arbitraažikohtu vahendite all kajastatakse summat, mille kasutamine toimub arbitraažikohtu nõukogu otsusel muuhulgas arbitraažikohtu nõukogu liikmete tegevuse kompenseerimiseks arbitraažikohtu juhtimisel (sh osalemise eest arbitraažikohtu nõukogu istungitel), ning arbitraažikohtu kulude katmiseks arbitraažimenetluse arendamisel ja suhtlemisel teiste alaliste tegutsevate arbitraažikohtutega ning muude kulude katmiseks.

**Kaubandusliku meresõidu üldavariid kvalifitseerivad ja kahju jaotamise arvestust koostavad koja juurde kuuluvad dispasöörid.

30.04.2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Võlad töötajatele:

	31.12.2023	31.12.2022
Puhkusereservi kohustus	70 652	67 668
Kokku	70 652	67 668

Muud viitvõlad:

	31.12.2023	31.12.2022
Projektide arveldused	726 461	500 129
Eurocardi tehingud	6 570	8 564
Kokku	733 031	508 693

Läbiarvelduste (lühiajalised võlad ja saadud ettemaksed peamiselt erinevate projektide läbiviimisel) summa 726 461 eurot moodustub erinevate poolel olevate projektide summast (sh Enterprise Europe Network summas 333 809 eurot, Tourban 18 319 eurot, Qualify 101 849 eurot, Goose 1 346 eurot, EU4BCC 36 408 eurot, Väilvisiividid 79 224 eurot, Energy Efficiency 4SMEs 44 512 eurot, PPI4cities 65 403 eurot, Knowman 13 870 eurot, LEF Aserbaidžan 1 005 eurot, Naisjuhtide kiirendi 10 609 eurot, Tööle kaasa! 8 317 eurot, Välisekspertide kaasamine 5 750 eurot, jm 6 040 eurot).

Lisa 10. Maksukohustused

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Maksuliik		
Sotsiaalmaks	72 352	60 473
Üksikisiku tulumaks	41 430	34 510
Töötuskindlustusmaks	4 561	3 957
Kohustuslik kogumispension	3 381	2 943
Erisoodustuste tulumaks	998	713
Käibemaks	74 096	53 030
Kokku	196 818	155 626

Lisa 11. Netovara

(eurodes)

Vastavalt juhatuse poolt kinnitatud strateegiale on varasematel perioodidel moodustatud reservid summas 478 625 eurot (2022: 478 625 eurot). Reservide ja reservfondi kasutamine toimub juhatuse otsusega põhikirjaliste tegevuste katteks. Seisuga 31.12.2023 moodustab netovara kokku 4 197 375 eurot (2022: 3 940 457 eurot).

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

30. 04. 2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Lisa 12. Tingimuslikud kohustised
(eurodes)

Tulumaks

EKI jaotamata kasum seisuga 31.12.2023 moodustas 87 168 eurot (2022: 79 985 eurot). Maksimaalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võib kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 17 434 eurot (2022: 15 997 eurot), seega netodividendidena oleks võimalik välja maksta 69 734 eurot (2022: 63 988 eurot).

Tingimusliku tulumaksukohustise arvutamisel on lähtutud maksumäärast 20%, kuna EKI pole viimasel kolmel aastal dividende jaotanud ja soodusmaksumäära seetõttu kasutada ei saa.

Lisa 13. Müügitulu tegevusalade ja geograafiliste piirkondade lõikes
(eurodes)

Müügitulu:

	2023	2022
Kontaktteenused	5 751	10 218
Väliskaubandusteenused	309 922	303 231
Kirjastus- ja reklaamteenused	11 523	12 302
Regionaalsete esinduste teenused	144 815	153 755
Liikmeüritused	32 129	38 253
Juriidilised teenused	15 255	24 460
Saalide üürimise teenused	14 542	11 503
Muud teenused	0	150
EKI uuringud	478 421	435 293
Kokku	1 012 358	989 165

Müügitulu jaguneb geograafiliste piirkondade lõikes järgnevalt:

	2023	2022
Eesti	888 395	875 180
Euroopa Liit	110 999	106 652
Muud	12 964	7 333
Kokku	1 012 358	989 165

Aruandeaastal osutati teenuseid liikmetele 443 436 euro ning 2022. aastal 479 299 euro eest.

30. 04. 2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Lisa 14. Liikme- ja sisseastumismaksud

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete poolt tasutud liikmemaksud on toodud lisas 19.

(eurodes)	2023	2022
Sisseastumismaks	7 500	8 010
Liikmemaks	982 190	982 668
Kokku	989 690	990 678

Kaubanduskoja liikmeskonda kuulus seisuga 31.12.2023 3 524 juriidilisest isikust liiget ning seisuga 31.12.2022 3 545 juriidilisest isikust liiget.

Lisa 15. Muud tegevustulud

Muud tegevustulud moodustuvad summas 579 718 eurot 59 erineva sisuga ja mahuga projektide läbiviimisest (2022: 825 901 eurot). Tulud kajastatakse perioodil, mil projekt on lõppenud.

Lisa 16. Mitmesugused tegevuskulud

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete kaudu ostud on toodud lisas 19.
(eurodes)

	Lisa	2023	2022
Kaubanduskoja "Teataja"		45 964	65 619
IT kulu		77 129	56 990
Trükiste kulu		37 972	39 330
Projektilulud		126 225	137 781
Komandeeringukulu		24 604	25 187
Side- ja postikulu		15 296	17 398
Kantseleikulu		15 905	14 190
Majanduskulu		26 324	33 390
Remondikulu		29 776	1 446
Transpordikulu		57 709	46 262
Rahvusvaheliste organisats. liikmemaks		25 595	24 045
Ruumide rent	8	41 998	41 719
Muud kulud		144 211	224 606
Käibemaksu proportsiooni arvestuskulu		48 721	45 640
Kokku mitmesugused tegevuskulud		717 429	773 603

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

30. 04. 2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Lisa 17. Tööjõukulud
(eurodes)

Kaubanduskoja keskmine töötajate arv 2023. aastal oli 34 (2022: 34) sh TL alusel töötavaid isikuid oli 34 (2022: 34) ning VÕS lepingu alusel töötavaid isikuid oli 2 (2022:2) ning tütaretevõttes Eesti Konjunkturiinstituut AS (EKI) 16 töötajat (2022: 16), sh TL alusel töötavaid isikuid oli 15 (2022: 16) sh 1 isik juriidilise isiku juhtimisorgani liige.

2023. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 577 767 eurot (2022: 1 427 646 eurot).

Lisa 18. Kaubanduskoja konsolideerimata finantsinformatsioon

Emaettevõtte põhiaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel.

30.04.2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata bilanss

(eurodes)	31.12.2023	31.12.2022
AKTIVA		
Käibevara		
Raha ja pangakontod	2 027 502	2 617 644
Lühiajalised finantsinvesteeringud	2 802 000	1 452 000
Nõuded ostjate vastu	52 741	204 053
Mitmesugused nõuded	53 228	25 517
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	170 615	99 944
Käibevara kokku	5 106 086	4 399 158
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud		
Tütarettevõtte aktsiad	133 461	133 461
Väärtpaberid	200 235	192 675
Pikaajalised finantsinvesteeringud kokku	333 696	326 136
Materiaalne põhivara		
Maa ja ehitised	287 703	396 351
Masinad ja seadmed	20 285	23 084
Materiaalne põhivara kokku	307 988	419 435
Immateriaalne põhivara	1 346	7 682
Põhivara kokku	643 030	753 253
AKTIVA KOKKU	5 749 116	5 152 411
PASSIVA		
Lühiajalised kohustised		
Ostjate ettemaksed	10 626	15 034
Võlad tarnijatele	47 970	74 202
Mitmesugused võlad	521 838	405 463
Maksuvõlad	163 293	133 344
Viitvõlad		
Võlad töötajatele	57 414	50 466
Muud viitvõlad	733 031	508 693
Viitvõlad kokku	790 445	559 159
Lühiajalised kohustised kokku	1 534 172	1 187 202
Netovara		
Reservid	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumuliseeritud tuleml	3 486 584	3 012 801
Aruandeaasta tuleml	249 735	473 783
Netovara kokku	4 214 944	3 965 209
PASSIVA KOKKU	5 749 116	5 152 411

30.04.2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata tulemi aruanne
(eurodes)

2023

2022

TULUD

Müügitulu	528 190	548 256
Liikme- ja sisseastumismaksud	989 690	990 678
Muud tegevustulud	579 718	816 901

Tulud kokku	2 097 598	2 355 835
--------------------	------------------	------------------

KULUD

Mitmesugused tegevuskulud	627 903	689 347
Tööjõu kulu	1 186 588	1 064 532
a) palgakulud	886 342	797 055
b) sotsiaalmaksud	300 246	267 477
Kulum	127 255	130 767

Kulud kokku	1 941 746	1 884 646
--------------------	------------------	------------------

PÕHITEGEVUSE TULEM	155 852	471 189
---------------------------	----------------	----------------

FINANTSTULUD ja -KULUD

Intressitulud	86 323	19 919
Kasum/kahjum finantsinvesteeringutelt	7 560	-17 325

Kokku finantstulud ja -kulud	93 883	2 594
-------------------------------------	---------------	--------------

ARUANDEAASTA TULEM	249 735	473 783
---------------------------	----------------	----------------

30. 04. 2024

Signature / allkirjastatud
KPMG, Tallinn

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata rahavoogude aruanne

(eurodes)	2023	2022
I RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST		
1.1. Põhitegevuse tulem	155 852	471 189
1.2. Korrigeerimised	127 255	130 767
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	127 255	130 767
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	52 930	-4 041
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	346 970	-287 619
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU	683 007	310 296
II RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		
2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	-9 472	-15 523
2.2. Laekunud intressid	86 323	19 919
2.3. Pikaajaline finantsinvesteering	0	-210 000
2.4. Lühiajalised finantsinvesteeringud	-1 350 000	0
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU	-1 273 149	-205 604
RAHAVOOD KOKKU	-590 142	104 692
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	2 617 644	2 512 952
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS	-590 142	104 692
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS	2 027 502	2 617 644

30.04.2024

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata netovara muutuste aruanne
(eurodes)

	Reservid	Akumuleeritud tulem	KOKKU
Saldo 31.12.2021	478 625	3 012 801	3 491 426
Aruandeperioodi tulem	0	473 783	473 783
Saldo 31.12.2022	478 625	3 486 584	3 965 209
Aruandeperioodi tulem	0	249 735	249 735
Saldo 31.12.2023	478 625	3 736 319	4 214 944
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste			
- bilansiline väärtus			-133 461
- bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil (lisa 5)			115 892
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2023			4 197 375
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2022			3 940 457

Lisa 19. Tehingud seotud osapooltega

Juhatus liikmeid 2023. aastal ja 2022. aastal ei tasustatud.

Tegevjuhtkonnas on 6 liiget ning tegevjuhtkonnale arvestatud tasude suurus 2023. aastal oli 397 112 eurot (2022: 369 512 eurot).

Juhatus liikmetega seotud ettevõtetest ostud eurodes:

ettevõtte nimi	kelle kaudu	2023	2022
Chemi-Pharm OÜ	Rutt Oltjer	0	775
Nordic Hotels OÜ	Feliks Mägi	2 253	9 575
Lydia Hotell OÜ	Neinar Seli	1 346	1 100
Kokku		3 599	11 450

Juhatus liikmetega seotud ettevõtted on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed ning antud ettevõtted tasuvad liikmemaksu ning ostavad muid teenuseid.

30. 04. 2024

Signature / allkiri

KPMG, Tallinn

Juhatuse liikmete kaudu seotud müügid eurodes:

ettevõtte nimi	kelle kaudu	liikmemaks 2023	liikmemaks 2022	muu 2023	muu 2022
Nordecon AS	Toomas Luman	625	625	6 793	557
Nordic Contractors AS	Toomas Luman	315	315	0	0
Arealis AS	Toomas Luman	270	270	0	0
Tariston AS	Toomas Luman	625	625	0	0
Kulinaaria OÜ	Andres Heinver	950	950	0	19
Harmet OÜ	Alo Tamm	1 830	1 830	2 610	3 000
NPM Silmet OÜ	Raivo Vasnu	950	950	47	15
Silberauto AS	Väino Kaldoja	440	1 830	0	507
Silwi Autoehitus AS	Väino Kaldoja	315	315	0	0
Auve Tech OÜ	Väino Kaldoja	0	470	1 224	1 074
Tarfurgo OÜ	Väino Kaldoja	315	315	0	0
Sangar AS	Gunnar Kraft	625	625	250	90
Mivar AS	Gunnar Kraft	440	440	0	0
Mimar-Viva AS	Gunnar Kraft	625	625	0	0
Tln Kaubamaja Grupp AS	Gunnar Kraft	2 200	2 200	168	29
Nordic Hotels OÜ	Feliks Mägi	220	220	19	85
Astri AS	Eve Toots	315	315	0	199
Salvest AS	Veljo Ipits	625	625	973	3 359
Chemi-Pharm AS	Ruth Oltjer	440	440	-3 750	10 019
Cybernetica AS	Oliver Väärtnõu	625	625	2 903	0
EIS SA	Oliver Väärtnõu	220	220	895 327	919 772
Coop Pank AS	Margus Rink	950	950	5 019	288
Magnetic MRO AS	Risto Mäeots	950	950	859	0
Farmers Food OÜ	Janek Pohla	300	0	2 652	0
Estiko AS	Neinar Seli	270	270	5 389	199
Estiko-Plastar AS	Neinar Seli	625	625	29	0
Lydia Hotell OÜ	Neinar Seli	315	315	149	0
Kokku		16 380	17 940	920 661	939 212

Juhatuse allkirjad 2023. aasta majandusaasta aruandele

Koja Juhatus on majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest ning audiitori järeldusotsusest, läbi vaadanud ja üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

Toomas Luman	juhatuse esimees	
Väino Kaldoja	juhatuse aseesimees	_____
Oliver Väärtnõu	juhatuse aseesimees	_____
Veljo Ipits	juhatuse liige	_____
Andres Heinver	juhatuse liige	_____
Gunnar Kraft	juhatuse liige	_____
Feliks Mägi	juhatuse liige	_____
Risto Mäeots	juhatuse liige	_____
Ruth Oltjer	juhatuse liige	_____
Janek Pohla	juhatuse liige	_____
Margus Rink	juhatuse liige	_____
Neinar Seli	juhatuse liige	_____
Alo Tamm	juhatuse liige	_____
Eve Toots	juhatuse liige	_____
Raivo Vasnu	juhatuse liige	_____

Aruande lõpetamise kuupäev: 30.04.2024

KPMG Baltics OÜ
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone +372 6 268 700
Fax +372 6 268 777
Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoda üldkoosolekule

Arvamus

Oleme auditeerinud MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja tema tütarettevõtja (grupp) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2023, konsolideeritud tulemiaruanne, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt grupi konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme grupist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahknab oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas grupi likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad grupi konsolideeritud raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult

avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks grupi sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust grupi suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime grupi majandusüksuste või äritegevuste finantsteabe kohta piisava asjakohase tõendusmaterjali, et avaldada arvamus grupi konsolideeritud finantsaruannete kohta. Me vastutame grupiauditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Me oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mistahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

KPMG Baltics OÜ

Auditorettevõtja tegevusluba nr 17

Siim Külasepp

Vandeaudiitori number 698

Brita Tauts

Vandeaudiitori number 695

Tallinn, 30. aprill 2024